Է. ՏԱՐԻ 1976 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 7 ՆԱԻԱՍԱՐԴ 4383 — Հ. Տ. 17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1890 — Ն. Տ. 29 ՕԳՈՍՏՈՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 13 ՄՈՒՀԱՐՐԻՄ 1308 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرەوك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՆԱՁՆԱՐԿԱԳԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	160
» »	80
» »	40
Դուրսը	100
»	100
Օտար երկիր	56
» »	28

Դուրս գրելու լրագրաց մասին ամէն տեսակ հնարաւորութեան վրայ և նամակագրութեան գրելու համար գրելիս ես լրագիրդ

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԷՊԵՐՆ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպան Պ. Վատինկթոն, երբեմն արտաքին գործոց նախարար և վարչապետ Ֆրանսայի, բանախօսելով Էնի գաւառին ընդհանուր ժողովոյն բացման առթիւ, որոյ նախագահն է, ակնարկ մը նետեց ներքին և արտաքին կացութեան վրայ, և մանաւորապէս ուշադրութիւն հրաւիրեց Զօր. Պուլանժէի բողոքովին անկեալ վիճակին վրայ, մինչ Էնի գաւառն և այլ գաւառք անցեալ տարի սատկապէս յուզեալ էին պուլանժէական վէճերով։ Ըսաւ թէ Լոնտոնի մէջ անցեալ տարի շատ մը փորձառու և ուշիմ մարդիկ այն համոզման յանգած էին թէ Պուլանժէ Ֆրանսայի վերին իշխանութիւնն իւր ձեռքը պիտի անցուցնէ, և իբրեւ արդիւնք այս համոզման, Անգլիացիք վարանմամբ էին Ֆրանսայի նկատմամբ հետեւելի ընթացից մասին, Պուլանժէի յաջողութեան չէին բաղձար Անգլիացիք, որք ընդհակառակն կը վախնային թէ իւր յաջողութիւն միջազգային շփոթութիւններ յառաջ պիտի բերէր։ Հիմակ այս ամենայն փոխուած է։ Ամբոխապատ մնացած են անոնք որ հաւանական կը համարէին Պուլանժէի յաջողութիւնն, և երբեմն զինք գովաբանողներ այժմ բաւական խիստ ածականներ չեն գտներ զինք պախարակելու համար։ Պ. Վատինկթոն Ֆրանսացի ընտրող ժողովրդեան ողջմտութեան վերագրեց սա իրողութիւն թէ Հանրապետութիւնն օտարազգիք աւելի քան երբեք ամրապէս հաստատեալ կը համարին ի Ֆրանսա։ Անգլեւգերմանական համաձայնութիւն մը կնքեցաւ, նաեւ անգլեւֆրանսական համաձայնութիւն մը, որով, թեթեւ զիջումներու փոխարէն, Ֆրանսա հաստատ առաւելութիւններ ձեռք բերաւ։ Պ. Վատինկթոնի համոզումն է թէ երկար ժամանակի մը համար Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն ապահովեալ է, թէ երբեք հիմակուընէ աւելի ապահով չէ եղած միջազգային խաղաղութիւն։ Թէպէտ, ըսաւ, դիւրաբորբոք տարերք կը գտնուին Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ, բայց ամէն արքունեաց մէջ և ամէն դեսպանատանց մէջ հաստատ մտադրութիւն կայ բան մը չընելու որ կրակ տայ այն դիւրավառ նիւթոց։ Ո՛չ ոք միտքէն կ'անցուցնէ Ֆրանսայի վրայ յարձակիլ, որովհետեւ ամէն ոք գիտէ թէ Ֆրանսա վստահ է իւր զօրութեան վրայ և ուրիշ Տէրութեան մը չսպառնար։ Այս իրողութիւն պատճառ չէ սակայն որ Ֆրանսա դադրեցնէ իւր զգուշութիւն։ Ոչ մէկ զոհողութիւն պէտք է խնայենք մեր գեղեցիկ բանակը պահելու այն բարձր դիրց մէջ ուր հասած կը գտնուի զարդիս։ Ֆրանսայի զօրութիւնն Եւրոպիոյ խաղաղութեան զօրաւոր ապահովագրոյն երաշխաւորութեանց մին է։—Այս ապահովիչ խօսքեր Պ. Վատինկթոնի պաշտօնակցաց վրայ շատ լաւ տպաւորութիւն ըրին, և այնպիսի լրջամիտ քաղաքագէտի մը բերնէն ելած այս խօսքեր նոյնչափ լաւ տպաւորութիւն պիտի ընեն անկուշտ օտարազգեաց վրայ եւս։

ԴԱՂԹԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՔ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Սենեկալէ եկող Լէ-Սոլոֆ ֆրանսական շոգենաւը Ֆրանսա բերաւ զՆդապետ Արշինար, որ, ինչպէս յայտնի է, Ֆրանսայի դէմ շարժող արաբ ցեղապետները նուաճելու գացած էր։ Գընդապետին հաղորդած տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ Ֆրանսայի դէմ մեծ շարժում մը պատրաստուած էր, որոյ գլուխն էր սուտանցի ցեղապետ Ահմատու, որոյ մէկ նամակը՝ գնդապետին ձեռք ինկած՝ սպիտակամորթներու դէմ ընդհանուր շարժում կը քարոզէր։ Ահմատու կ'ըսէր թէ «Եւրոպացիք աղետաբեր ցեղ մ'են։ Պէտք է բառնալ զանոնք։ Շարժինք ուրեմն՝ ազնուապէս մեռնելու համար, կամ այս Ֆրանսացիներն հեռացնելով՝ վայելչապէս ապրելու համար։ Ես պիտի լինիմ պետ այս շարժման։» Արշինաւ գնդապետին հրամանաց ներքեւ գրտնուող զօրքերն այս ձգտումներու վերջ տուին, և իւր պաշտօնն աւարտելով, և տեղւոյն իշխանին որդին իբրեւ պատանդ Ֆրանսա բերելով, ուր պիտի դաստիարակուի, գնդապետը կրցաւ ծանուցանել շարժման վախճանը։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ֆրանսական լրագիրք կը պատմեն թէ Վիլհելմ Կայսր ի Ռէվալ հասնելուն ընդունուեցաւ Զարին եղբօր կողմէ, և պաշտօնական ներկայացումներէ ետքն, իւր տրամադրութեան ներքեւ դրուած կայսերական կառախումբը նստաւ։ Զարն իրեն կը սպասէր Նարվայի կայարանին մէջ, ուր կախախումբը դեռ եւս կանգ չառած, գերման Կայսրը, տեսնելով դուքս քանդը Գ., վար ցատկել ուզեց։ Անշուշտ դեռտին պիտի իջնար այս անխորհուրդ շարժմամբ, եթէ Զարը, վազելով և երկու մեծ քայլ առնելով դէպ յառաջ, չբռնէր զՎիլհելմ Բ., և չկեցնէր զօրաւոր շարժմամբ մը, ժպտելով հանդերձ արկածին վրայ։ Վիլհելմ Կայսր շատ յուզուեր է, որովհետեւ քիչ էր մնացած որ դեռտին փռուէր իբրեւ ո՛և է անզգոյշ պատանի՝ Ռուսիոյ ամենափայլուն սպայակոյտի մը անդամոց առջեւ տարածուելով։

ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Տիւկէ տը Լաֆոքօնրի, կայսերական-միապետական երեսփոխան Օրնի, և պահպանողական կուսակցութեան ամենէն եռանդուն գործիչներէն մին, այս օրերս նոր նամակ մ'ուղղելով իւր կուսակցաց և քաղաքական բարեկամաց, խորհուրդ տուաւ որ բացարձակապէս Հանրապետութեան մաս վայրեր որոնելով։ Ալթայեան հարուստ լեռնաշղթան մանաւանդ մեծ դաղթականութիւն մը առ ինքն կը ձգէ, որովհետեւ հոն բնակութիւնն աւելի խիստ է, և դաղթողք իրենց պարագայներն եւս իրենց մօտ կը բերեն հետզհետէ։ Ռուս կառավարութիւնն ամէն դիւրութիւն կուտայ դաղթականաց՝ Սիպերիոյ պետական հողերուն վրայ հաստատուելու։

Այս շարժումէ զատ ուրիշ շարժում մ'եւս կայ, որ Եգիպտէրինոսլաւի, Փոլթաւայի և Քէրսոնի երեք նահանգաց բնակիչները, մանաւանդ Հրեայները, դէպ Ամերիկա կը ձգէ։

ԻՆՔՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՖԻՆԼԱՆՏԻՈՅ

Ֆինլանտիոյ ինքնօրէն Դքսութեան մաքսային և դրամական դրութիւնը ռուս Տէրութեան ընդհանուր մաքսային և դրամական դրութեան հետ միացնելու պաշտօն ունեցող պետական յանձնաժողովն աւարտեց իւր խորհրդակցութիւններ, և ծրագիր մը խմբագրեց, որ անշուշտ կայսերական վաւերացման պիտի արժանանայ։ Երկրորդ յանձնաժողովն որ կը զբաղէր Ֆինլանտիոյ թղթատարական վարչութիւնը ռուս Տէրութեան թղթատարական վարչութեան հետ ձուլել՝ յաջողեցաւ կայսերական Ո-ուշ մը ձեռք բերել, որով ռուսական թղթատարութեան դրօշմն ի մօտոյ պիտի մուծուի Ֆինլանտիոյ մէջ։ Ռուսիոյ երկաթուղիներու նախարարին առաջարկութեամբ, Ֆինլանտիոյ ուրոյն ոսկեդրամը պիտի չնչուի, և անոր տեղ ռուսական արծաթի բուպլ պիտի մուծուի, բայց Ֆինլանտացիք պարտաւոր պիտի լինին ռուսական թղթադրամն եւս ընդունիլ։ Լոնտոնի գնոց համեմատ ամիսն անգամ մը պաշտօնապէս որոշեալ գնով։ Այս կերպիւ շատ չանցած Ֆինլանտիա պիտի ողողի ռուսական թղթադրամով, եւ արծաթի բուպլ չպիտի մնայ հրապարակի վրայ։ Ռուսական ֆիննական արծաթ ըսուելը մէկ կողմին վրայ ֆիննական նկար պիտի ունենայ։ Ֆինլանտիա իրեն յատուկ մաքսային դրութիւն մ'ալ ունի, զոր Ռուսիա կը մտադրէ քիչ քիչ ջնջել, և այս զգուշութիւնն ի գործ կը դնէ ո՛չ թէ ի սէր Ֆինլանտացւոց, այլ ի սէր կարգ մը ռուս վաճառականաց որք արդի կացութեան մէջ շահեր ունին, մանաւանդ թղթի գործարաններ, որք ֆիննական մաքսի դրութենէն նպաստաւորեալ են մեծապէս։

Աւելորդ է նշանակել թէ ֆիննական լրագիրք ազգու բողոք կը բառնան Ֆինլանտիոյ ինքնօրինութեան զանազան կէտերուն այսպէս մի-մի ջնջման դէմ։

ԱՒՍՏՐԻԱ — ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Աւստրեան թղթադրամ ֆիորին, երկու տարիէ հետէ անկեալ վիճակ մ'ունենալէ յետոյ, տակաւ կը բարձրանայ։ Անգլ. ոսկին որ 1888 յունիս ամսուն աւստրեան թղթադրամով 12 ֆիորին 50 քրէյցէր կ'արժէր, անցեալ երեքշաբթի 11 ֆիորին 35 քրէյցէր արժեց, և յոյս կայ թէ մինչեւ վեց ամիս 10 ֆիորինի թղթադրամ հաւասար պիտի լինի անգլ. ոսկւոյ մը։ Որովհետեւ երկու տարիէ հետէ կեանքի պիտոյից գնոյն նըւազում չէ պատահած Աւստրիոյ մէջ, այլ՝ մաքսերու բարձրացման պատճառաւ՝ ապրուստն եւս սուղցած է միւս, ոսկւոյ գնոյն անկումէն սատկապէս կը զգածուին նոքա որք կանոնաւորապէս մեծաքաշ դրամ կ'ընդունին Անգլիացէն, Գերմանիայէն և Ֆրանսայէն։ Օրինակի համար, նախկէն ոսկին որ երկու տարի յառաջ 10 ֆիորին կ'արժէր, այժմ 9 ֆիորին ևեթ կ'ընէ թղթադրամով։ Աւստրեան լրագիրք յորդոր կը կարդան կառավարութեան՝ օգուտ քաղել ոսկւոյ անկումէն, կամ լաւ եւս՝ թղթադրամին յարգ գտնելէն, և միանգամ ընդ միշտ բարենորոգելով Տէրութեան դրամական շրջաբերութիւնը, բառնալ թղթադրամը։ Վիեննայի կառավարութիւնն իւր մասին յօժարամիտ է ասոր, բայց կը հակառակի մանաւանդ կառավարութիւնն, ըստ որում Հունգարիոյ արմատաց և դուրսից արտածիչք մեծապէս շահաւոր կը համարին թղթադրամ վճարել իրենց բանւորներուն, մինչ իրենք ոսկի կ'ընդունին օտար երկիրներէն ի փոխարէն իրենց ցորենին և կովերուն։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՄՏԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հունգարիոյ երկրագործական նախարարին հրատարակած վիճակագրէն կ'երեւի թէ այս տարի աշխարհիս ցորենի հունձքն է 725 միլիոն հարիւրաւոր։ (Մէկ հարիւրաւոր՝ 78 քաշ օսմ.) Ցորեն գնող երկրաց պէտք է 123 միլիոն, որոյ դէմ տրամադրելի կը համարուի 148 միլիոն։ Նախարարը կը պնդէ սա իրողութեան վրայ թէ մեր երեսի ցորենի նուազութեան պատճառաւ, անմիջական պէտքէն յաւելեալ մասը փոքր է բաղդատմամբ ցորեն գնող գլխաւոր հրապարակաց պէտքերուն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Լոնտոնի լրագիրը պաշտօնապէս կը ծանուցանէն թէ Մահարաճա կամ հնդիկ իշխան Տուլիփ-Սինգ 1886 էն ի վեր անգլ. կառավարութեան դէմ բռնած թշնամական ընթացքին համար խորին ցաւ յայտնած լինելով, Վեհ. Թագուհին, իւր նախարարաց խորհրդով, բարեհաճած է ներում շնորհել անոր։ Մահարաճան, որ հիւանդ ինկած էր ի Փարիզ, ի մօտոյ Անգլիա պիտի վերադառնայ։ Այս մարդ, 1838 ին ծնեալ, որդի է հռչակաւոր Ռունճիթ-Սինգի, Փէնճապի Բաճային կամ թագաւորին։ Հնդկաստանի փոխարքայ Տայֆուզի մարքիզ դրաւելով այն թագաւորութիւն, տարեկան 40 հազար անգլ. ոսկի եկամուտ յատկացուց գահաժառի իշխանին։ Իւր որդի Տուլիփ-Սինգ Անգլիոյ մէջ դաստիարակուեցաւ, քրիստոնէութիւն ընդունեց, և 1864 ին Անգլուհւոյ մը հետ ամուսնացաւ։ Անկէ ի վեր երկրորդ ամուսնութիւն կնքեց։ Իրեն համար գնուած մեծ ագարակի մը մէջ իշխանավայել կեանք կը վարէր, և Անգլիոյ երեսի։ Ժողովոյն ընտրելի հանդիսացաւ։ Բայց չարալուութեամբք իւր ստացուածքը փճացուց, պարտուց ներքեւ ինկաւ, և օր մ'ալ յանկարծ Ռուսիա երթալով, ինքզինք ռուս կառավարութեան արամադրութեան ներքեւ դրաւ՝ զՀնդկաստան Անգլիոյ դէմ ապստամբեցնելու համար։ Բայց իւր դրդիչ յայտարարութիւնք արձագանգ չգտան ի Հնդկաստան։

ԻԹԼԱՆՏԻ

Իտալիոյ երկրագործք, այսինքն բովանդակ իտալացի ժողովուրդն, յուզման մէջ են։ Փաթաթէսի հունձքը դէշ է։ Վախ կայ թէ բոլորովին պիտի փճանայ փաթաթէսի հունձքն, որ Իտալիոյի հողային մեծագոյն հարստութիւն է և ժողովրդեան ապրուստի գլխաւոր միջոցն։ Աւելի փաթաթէս քան ցորեն կամ հաճար կ'ուտեն Իտալացիք, և, փակադիծի մէջ, փաթաթէսով ուտեստի ազդեցութեան կը վերագրուի Իտալացւոյ ժողովրդեան դիւրագրգիռ բնաւորութիւնը։ Իտալիոյի արեւմտեան ծովեզերաց բովանդակ երկայնութեամբ, Ֆոնէկալի գաւառէն մինչեւ Քէրրի գաւառը, մանաւանդ ի Կալուէյ և ի Մէյօ, և արեւելեան եզերաց մէկ մասին վրայ, փաթաթէսի տունկին մէջ թունաւոր հիւսկ մը սկսած է երեւիլ, յորմէ վարակեալ փաթաթէսները փճացնել հարկ կը լինի։ Կղզեցւոց և կղզւոյն անգլ. կառավարութեան մեծագոյն խնդիրն այս է այժմ, որովհետեւ ուրիշ անգամներ այս երեւոյթ լայնատարած սովու մը ստոյգ նախաշաւիղն եղած է։

ՎԵՐԵԼՔ Ց'ԱՐԱՐԱՏ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՃԷՃՄՍ ՊՐԱՑՍ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ՝ Դ. Ց. ԲԱԲԱՋԵԱՆ

Հանրածանօթ Պ. Ճէյմս Պրայս կառավարական և յարակից գաւառաց վերաբերեալ ընդարձակ հեղինակութեան մը մէջ նկարագրած է իւր առաջին անգամ լինելով Արարատ լեռան գագաթն երթալն, որ շատ հետաքրքրաշարժ պարագայից մէջ կատարուած է։ Անգլիացի երեւելի մատենագրին այս նկարագրութիւն աշխարհագրական, տեղագրական և հնախօսական բացառիկ կարեւորութիւն մ'ունի գիտնական դասուն և մանաւանդ այն երկրին բնակչաց համար։ Այս նկարագրութեան ի հայ թարգմանութիւնն ի վաղուց անտի զգալի եղած պէտք մ'էր, զոր Իզմիրի Ազգային Խորհրդոյ ատենապետ Գարեգին էֆ. Բաբաջան իրագործած է, մաքուր աշխարհաբարի թարգմանելով Պ. Ճէյմս Պրայսի գրքին այս մասն։ Ի վերջ իւր թարգմանութեան, Բաբաջան էֆ. կցած է իւր Ալպեան լերանց բարձրագոյն գագաթներէ մին ելնելուն նկարագրութիւնը՝ Ֆրանսերէն և հայերէն։

ՎԵՐԵԼՔ Ց'ԱՐԱՐԱՏ, Պաղտատլեան ընտիր տպագրութեամբ, մաքուր թղթի վրայ, ի հրապարակ հանուած է և կը ծախուի 4 ղրուշի։ Կեդրոնատեղին՝ Զարդարեան Գրատուն։ Ամէն գրավաճառաց եւ գլխաւոր ջրավաճառաց քով կը գտնուի։

2—3

— (16) —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Սոսկալի պայքար մը կը մղուէր իր մէջը։ Ի վերջոյ, մայրական սէրն, որ քիչ մը սրտին եռասիրութիւնն է նաև, գերակշռեց միւս ներհակ բոլոր զգացումները։ Որոշեց աղջիկը հետ մեկնիլ։

Ամէն միջոցներ ձեռք առաւ՝ յանկարծակիի չգալու և իր փախուստին մէջ չի բռնուելու համար։

Մեկնելէն առաջ Լասէռի կոմսին գրեցաւ նամակ յայտնի է մեզ։ Գիտենք նաև թէ մեկնած էր գրեթէ առանց դրամի և իր գոհարեղէններէն ոչ մին հետը տանելով։

Օր մը, կէս գիշերէն առաջ, իր կուրծքին վրայ սեղմած պզտիկ Լիւսին, սև մետաքսէ մուշտակապատ մեկնոցի մը մէջ փաթթուած և ուղեւորութեան պզտիկ մախաղ մը ձեռքը, գաղտագողի դուրս եկաւ հաւորեալ պանդոկին մէջէն, որուն առջեւ կառքը կանգ առած էր։ Անկողին չմտաւ։ Անյարդար թիկնաթոռի մը մէջ փռուած, սիրան և հոգին խռովատանջ, այսու հանդերձ հանգարտ, ամէն տեսակ մեայլ խորհրդածութեանց մէջ խորասուզուած էր։

Ժամն իններն Պ. Գոռվիզիէի մօտ գընաց։ Գրասենեակը նոր բացուած էր, գրագիրները դեռ աշխատութեան սկսած չէին։ բայց, արդէն երկար ատենէ ի վեր, նոտարն իր դահլիճին մէջ էր։

Ատ չպիտի կրկնենք Պ. տը Լասէռի և Պ. Գոռվիզիէի միջեւ անցած դարձածը։ Ընթերցողն համառօտակի իմացած է զայդ սեղանաւոր Վան Օսսէնի և նոտարին խօսակցութենէն։

Իր հրամանները տալէ յետոյ, Պ. տը Լասէռ դարձուեցաւ Պ. Գոռվիզիէն ըսելով։

—Ապահովապէս Բարիզէն պիտի մեկնիմ երկու երեք օրէն և չեմ գիտեր թէ երբ պիտի տեսնեմ զձեզ։

Բռովանս փողոցէն, կոմսը գնաց վառէն փողոցը, Մոնբրէէի ապարանքը։ Մարքիզուհին միայնակ գտաւ իր փոքր ապարանքին մէջ։

—Սիրելի կոմս, ըսաւ նմա մարքիզուհին, հաճելի անակնկալ մը կը պատճառէք ինծի։ չէի սպասեր բնաւ ձեր այսչափ կանուխ այցելութեան։ Անշուշտ եմ որ ինծի ըսելիք կամ հարցնելիք բան մը ունիք։ Ինչի՞ վրայ է գործը։

Ցեւոյ յանկարծ նշմարելով որ կոմսը ուժգոյն էր, դիմագծերը կծկուած էին և նայուածքը մոլորուն։

—Ատուա՜ծ իմ, շարունակեց անհանգիստ ձայնով մը, ի՞նչ ունիք։ Զարաչութիւնի մը վրայ մտածող մարդու մը դէմքն ունիք։ ի՞նչ պատահեցաւ, ըսէք։ Ա՜հ, Տէ՛ր Աստուած, մեր սիրելի պզտիկ Լիւսին... արդեօք կորսնցուցի՞ք զայն։

—Այո, կորսնցուցի, պատասխանեց կոմսը խորունկ ձայնով մը։

—Ի՞նչ դժբաղդութիւն, ի՞նչ դժբաղդութիւն... Ա՜հ, հիմա կը հասկնամ թէ էլէն ինչո՞ւ երէկ զիս տեսնելու չեկաւ։

Կոմսը գլուխը թոթուեց։

—Չէ՛, տիկին մարքիզուհի, ըսաւ, չէք հասկնար։ Բոլորովին ուրիշ պատճառաւ մըն էր որ երէկ Լասէռի կոմսուհին չտեսաք։

—Կոմս, կը սարսափեցնէք զիս ձեր ողբերգական դէմքով. կը պաղատիմ, բացատրեցէք։

Պ. տը Լասէռ գրպանէն թուղթ մը հանեց և մարքիզուհւոյն երկնցուց զայն ըսելով։

—Կարդացէք։

Կոմսուհւոյն նամակն էր այդ։

Մարքիզուհին արագաբար կարդաց զայն։ Բայց, վերջին տողերուն հասնելէ առաջ, ահռելի կերպով ժպտուած էր և բոլորովին կը դողդղար։

—Օ՜հ, տարաբա՜ղդը, տարաբա՜ղդը, ըսաւ տկար ձայնով մը։

—Ամէն բան գիտէք հիմակ, տիկին մարքիզուհի։

—Ուրեմն մեկնա՞ծ է հիմակ։

—Այս նամակը գրելէ ժէկ վայրկեան յետոյ անշուշտ։

—Աղջիկը հետը մէկտե՞ղ տանելով։

—Այո՛, թշուառականը, հետը տանելով ո՛չ թէ իր աղջիկը, — ա՛լ արժանի չէ մայր ըլլալու, — հապա իմ աղջիկս, իմ զաւակս, իմ միա՛կ գանձս։

—Ահռելի բան է այդ։

—Չէր բաւեր պատիւս ձեռքէս առնել, առ յաւէտ թշուառութեան և ամօթի դատապարտել զիս, պէտք էր նաեւ որ սրտիս ամենէն ահռելի հարուածը տալու միջոցը գտնէր։ իմ աղջիկս գողցա՜ւ ձեռքէս։

—Բայց ըսել է խենդեցեր է այդ տարաբաղդ կինը։

—Չէ՛, անարգ էակ մըն եղեր է միայն։

—Աւա՜ղ, դժբաղդութիւնն անհուն և անդարմանելի է։

—Ոչնչութեան մէջ խորասուզած է զիս։

—Կը հասկնամ ձեր յուսահատութիւնը։ Բայց կը յուսամ որ անձնասպանութիւնը մտքերնուդ չէք անցուներ։

Կոմսին աչուքները կրկին շողեր արձակեցին։

—Ինքզինքս սպաննե՞լ, ե՛ս, բացագանչեց։ հապա աղջի՞կս։

—Որոշում մը տուա՞ծ էք։

—Այո։

—Ի՞նչ պիտի ընէք։

—Պիտի սկսիմ փնտռել այդ նոզկալի արարածը։ Պէտք է որ զինքը գտնեմ, պէտք է, նոյն իսկ եթէ ասոր համար հարկ ըլլայ բոլոր հարստութիւնս վատնել։ կ'ուզեմ աղջիկս ետ առնել իրմէ։

—Համամիտ եմ ձեզի։

—Երէկ, ձիերս և կառքերս ծախեցի, բոլոր սպասաւորներս ճամբեցի եւ ապարանքէն ելայ։ այսօր իսկ, նոտարս ծախու կը հանէ զայն։ Կոմսուհւոյն դէպի օ՛ր կողմ գացած ըլլալը գիտնալուս պէս ետեւէն պիտի երթամ։

—Դժուար պիտի ըլլայ գտնելը։

—Պարագայներէն կախումն ունի։ Պէտք է ըսեմ որ հոս եկած եմ այն յուսով թէ պիտի օգնէք ինծի։

—Ի՞նչ կերպով։ Միջոց մը չեմ տեսներ։

—Կոմսուհին մեկնած է առանց իր գոհարեղէններուն, առանց հերմակեղէնի, առանց զգեստի և շատ քիչ դրամով։

—Ա՜հ։

—Ուրեմն ակներեւ է թէ կ'երթար միանալ իր սիրահարին հետ, որպէս զի երկուքն ի միասին ապրին առաւել կամ նուազ մեծաւոր կամ ծածուկ տեղ մը։

—Աւա՜ղ, ինծի ալ ակներեւ կ'երեւայ այդ։

—Նմանապէս յայտնի է թէ այդ մարդ հարուստ է։ Ա՛յ է։ Թշուառական մը որուն կինն հանդիպած է ընկերութեանց մէջ, թերեւս ձեր տունը, տիկին մարքիզուհի։

—Օ՜հ, կոմս, ըսաւ մարքիզուհին, որուն ճակատը ծածկուեցաւ սաստիկ կարմրութեամբ։

(Շարունակեալ)

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՆԻԱՆԶԱ

Այս մեծ լճին կէսն Անգլիոյ, կէսը Գերմանիոյ կը պատկանի, ըստ անգլեւ-գերման կարգադրութեան։ Պ. Սթէնլի ի մօտոյ սոյն լճի վրայ պիտի սկսի բանեցնել իւր նորապսակ ամուսնոյն անուան նուիրեալ շոգենաւ մը, Դուչ-ԷՆԼԱՆԴ Թէնէր։ Գերմանք չեն ուզեր Անգլիացիներէն ետ մնալ, և Վիսման հաղարապետ յորդոր կը կարդայ իւր ազգայնոց որ փութան Անգլիացիներէն առաջ իրենց ազգային դրօշը պարզել Վիքթորիա Նիանզայի ջուրց վրայ, ուստից, ինչպէս և Ալպերթ Նիանզա լճէն, կը բխի Նեղոս։

ՄԱՆՇԻ ԾՈՎ

Անգլիացիք մեծաւ բերկրութեամբ ոգջունեցին ամերիկացի քաջ լուղորդն Տալթըն, որ Մանշի ծովուն Ֆրանսական եզրէն անգլիական եզրն անցաւ լուսնկի վրայ լողալով, 23 ժամէն։ Բայց ցամաք ելնելուն պէս յոգնութենէն մարեցաւ ինկաւ, և տաք բաղնիք մը փոխադրելով, կազդուրեցին զինք։ Նաւակ մը կը հետեւէր ծովուն վրայ, և մի հիւթ ուտելով սընունդ կ'առնուր լուղորդն։ Մեծ պարգև մը ստացաւ։ Տալթըն 38 տարեկան մարդ է։ 13 տարեկանէն ի վեր կը լողայ։ Իւր կին և դուստր ևս քաջ լուղորդներ են։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական և Քաղաքական ժողովներն, երէկ իրիկուն իրենց ուղղեալ հրաւէրի մը վրայ, այս առաւօտ Ամէն։ Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր տունը գնացին ի Մաքրի-գիւղ, ուր խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենան Ն. Ամենապատուութեան հետ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ռուսահ. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ազգային վարժարանաց մէջ գործածելի դասագրոց վերաքննութեան հարկ տեսնուած և Բննիչ Մասնախումբ մը կազմուած լինելով, Ուսումնական Խորհուրդս այսու ծանուցմամբ կը հրաւիրէ այն պատուարժան հեղի նակներն՝ որ դպրոցական դասագրքեր պատրաստած են, որպէս զի հաճին իրենց աշխատութիւններէն վաւերացեալ կամ անվաւեր մի մի օրինակ յուղարկել Խորհրդոյս մինչեւ տասն եւ հինգ օր։

Այս առթիւ Խորհուրդս կարեւոր կը համարի ազդ. առնել որ պատուարժան հեղինակք երբ վարժարանաց համար ո՛ և է դասագրքք պատրաստելու կը ձեռնարկեն, ձեռագիրը նախապէս յայտնեն Խորհրդոյս, և դասական ուսմանց վրայ՝ ըստ պատկերի, կարեւոր հրահանգներն ստանան, որպէս զի, յետոյ, ո՛ և է դժուարութեանց չհանդիպուի։

Ծանուցմանս թուականէն յետոյ տպագրեալ դասագրքեր, երբ ներկայացուին, ուշադրութեան չպիտի առնուին։ (ԿՆԷ)

16 օգոստոս 1890

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ նորընծայ Տ. Յովհաննէս քահանայ Մանդակունի, որուն քահանայական ձեռնադրութեան քառասնօրեայն կը լրանայ յառաջիկայ կիրակի, նոյն օրը իւր անդրանիկ Պատարագը պիտի մատուցանէ Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։

Ա.Զ.Դ.

Բերայի Կրթական Խնամակալութիւնը կը փութայ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ թաղիս Նարեկեան, Լուսաւորչեան, Արշակունեաց և Մեսրոպեան վարժարանք պիտի վերաբացուին ամսոյս 27ին, երկուշաբթի օրն։ իսկ աղջկանց Արհեստագիտական Ուսումնարանն՝ յաջորդ երկուշաբթի, 3 Սեպտեմբեր։

Ուստի կը հրաւիրուին Պատ. ծնողք և պաշտպանք Օգոստոս 20 բշ. օրէն սկսեալ դիմել ի Թաղական Խորհրդարան և ստանալ իրենց զաւակաց ընդունելութեան արտօնագրերն՝ նոյն գործողութեան յատկացեալ պաշտօնէէն, ամեն օր ժամը 2էն մինչեւ 5 (Ը.Թ.)։ Իսկ Արհեստագիտական Ուսումնարանի աշակերտուհիք Տեսչուհւոյն ներկայանալ վերջ պիտի ընդունին իրենց արտօնագրերն՝ միայն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը նոյն ժամուն։ ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

16 Օգոստոս 1890
Բերա

Մ Ա Ս Ի Ս

ԵՐԿՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ վաղն ի հրապարակ կ'ելնէ հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԻՍԻ. Տարեկան տեսութիւն.

ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ. Տէրտէրին ուխտը.

ԱԼՓԱՍԼԱՆ. Ունայն տիրացումն. Քերթուած Լ. Թիէրսըլէէնի.

ՀՐԱՆԴ. Պանդուխտի կեանքէն. Պարզ տեսութիւն մը.

Հ. Հ. Ցիշատակարանէս. Անձնասպանին վէպը.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ. Կեանքի պատկերներ.

Մ-ի- ձեռքէ կը ծախուի. գին 40 փարա։

Ա Զ Դ

Շուտյայի համար փարձ դասատու մը կը փնտռուի, որ գիտնայ լաւ հայերէն և ֆրանսերէն, և այլ յարակից ուսմունք. պայմանք գոհացուցիչ. Դիմել անյապաղ առ Արժ. Յովհան քհնյ. Մանդակունի, Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին։

154 1—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆՇԱՆԵՐ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան Մէջթուպճի Միւնիր պէյ միանգամայն տնօրէն անուանեցաւ Օտար Մամլոյ գիւանին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ տեղական մամլոյ գիւանին տնօրէնի օգնական Փոսթաքի պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սպայակոյտի հաղարապետ Սուպհի պէյի, որդի ընդհանուր սպայակոյտի դերնախագահ Լտհէմ փաշայի։

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ «ՄԻԶԱՆ»Ի

(Պ-ւչ-ծ-էէր Տ-էր. Տ-ը-Ռ-Ռ-ԷՆ)

Մէջ-ի լրագիրն անսովոր ընթացից մէջ գտնուած ըլլալով, նախարարական հրամանաւ այսօրուընէ սկսեալ ան. պայման կերպիւ դադարման դատապարտուած է։

12 մարտ հարրէմ 308
16 օգոստոս 306

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ խորհրդակցութիւններ կատարեցին ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ։

—Սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչ և հոլանտական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով, յայտնեցին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ԻՍՄԱԵԻԼ Պէ

Բերայի կառավարչութեան Նորընտիր օգնական Իսմայիլ պէյ, Նախորդ տնօրէն թաղապետութեան Նիկոմիդիոյ, երէկ կայս. պալատ երթալով շնորհակալութիւն մատոյց և յետոյ Բերա գնաց և իւր պաշտօնի գլուխն անցաւ։

ՖԷՆԷՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Ցունաց Պատրիարքարանի խառն ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնախումբն՝ որ պաշտօն ունի խմբագրել Բ. Դրան վերջին Թէղթերէին պատասխանագիրը, իւր աշխատութիւնն աւարտած ըլլալով, Խառն ժողովն այսօր ի նիստ կը գումարի կարդալու համար պատրաստեալ պատասխագիրն որ վաղը կամ երկուշաբթի պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքը կը պնդէ իւր հրաժարականին վրայ։

«ԼԻՊԼԷՌԹԼ» ԼՐԱԳԻՐՆ ԵՒ ԿԱՐՆՈՅ ԴԷՊՔԸ

Այս աւուր Թ. Հ-էէ-Ռ կ'արտատպէ Փարիզու Լէ-էէ-Ռ լրագրոյն մէջ հրատարակեալ նամակ մը որ Պոլսէն ուղղուած է նոյն լրագրոյն։ Այս նամակ կը հերքէ կարնոյ վերջին դէպքին ինչպէս նաեւ քիւրտերու հակամարդկային ընթացից և հայոց տառապանքներուն վրայ օտար լրագրաց ոմանց չափազանցեալ հրատարակութիւններն, յարելով որ հայոց այդ տառապանքներ միայն դոյութիւն ունին վարձկան դործիչներու երեւակայութեան մէջ։ Լէ-էէ-Ռէի նամակագիրն ի միջի այլոց խստիւ կը քննադատէ անգլիական թերթի մը ընթացքը։

Նամակագիրը նոյնպէս կը հերքէ այն լուրը թէ կարնոյ դէպքին վրայ կայս. կառավարութենէն և հայոց ազգէն բարձրաստիճան պաշտօնատարք ոմանք հրաժարած են և կամ հրաժարելու դիտաւորութիւն ունին։ Այս պաշտօնատարք, կըսէ նամակագիրը, բաւական հաստատամիտ են շարունակելու իրենց յանձնեալ պաշտօնն ամենայն անձնուիրութեամբ առ օսմանեան կառավարութիւնն։

Այս պաշտօնատարաց հրաժարման լուրն արդիւնք է չարակամութեան այն անձանց որք օսմ. կայսրութեան վարկը կոտրել կուզեն օտար երկիրներու մէջ։ Այս չարակամութեան արդիւնքն ամենէն աւելի նիւ-Եորքի լրագրաց միոյն մէջ կ'երեւի։ Այդ լրագիր կ'ըսէ թէ Սուրիոյ ու Լիբանանու ժողովրդեան մէկ մասն, իբր թէ Թուրքերու հարստահարութիւններէն խոյս տալով, Ամերիկա ապաստանած են։ Նիւ Եորքի լրագիրը տեսակ տեսակ դէպքեր պատմելով և օսմ. կառավարութեան հետեւած ընթացքին հակառակը ցոյց տալով՝ ժողովուրդը խաբած և բաւական նպաստաւորուած է։ Ոմանք իսկ այդ կարգի խարդախութիւններով պարզապէս հարստութիւն մը դիզած են։

Նամակագիրն իւր խօսքը վերջացնելով կ'ըսէ. «սակայն կը յուսացուի թէ հայերն այդ խաղացուած խաղերու մէջ ճշմարտութիւնը տեսնելով, այլ ևս այդ խաղեր չ'պիտի կրնան շարունակուիլ երկար ատեն»։

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ՀԱԳԻԴԱԹ ՀԱՅՐ, ՔՈՒՐԴԻ ԵՒ ՏԷՐՍԻՄ

Թէրճ. Հ-էէ-Ռ, իւր այս աւուր թուով, յիշելէն ետքը Լէ-էէ-Ռէ ֆրանսական լրագրին մէկ թղթակցութիւնն, որ Կարնոյ դէպքին և Հայոց մասին տրուած ինչ ինչ լուրեր կը հերքէ, հետեւեալ կերպիւ կը խօսի «Հայոց դանդատած հարստահարութեանց» վրայ։

«Հայք ամենէն աւելի կը տառապին եղեր ի Տէրսիմ։ Տէրսիմի Քուրդք անհնազանդ են կ'ըսուի։ Ճշմարտութիւն այն է թէ Տէրութիւնը չէր յաջողած քաղաքակրթութեան լոյսը ծաւալելով բարենորոգել այն կողմեր, որովհետեւ հազիւ 30-40 տարիէ հաստատեալ Թանզիմաթի բարենորոգումներն եւրոպեան քանի մը Տէրութեանց ընդարձակութիւնն ունեցող Վիլայէթներու մէջ ծաւալել դիւրին բան չէր, մանաւանդ երբ խնդիրը Քրդաց վրայ էր, որք նէմրոտներու օրէն ի վեր քաղաքակրթութեան երես չեն տեսած։

«Բայց այժմ Անատոլուի բարենորոգումնք տակաւ իրագործուելով, բարեկարգիչ աշխատութիւնք իրենց պտուղը տուած են նոյն իսկ ի Տէրսիմ, և ինչպէս 15 օր յառաջ ծանուցինք, 8—10 քուրդ երեւելիք հնազանդած են, և երէկ ալ գրեցինք թէ 10 քուրդ ցեղապետներ հպատակած են Տէրութեան օրինաց։

«Այս մարդոց վայրագութիւնը քաղաքակրթութեան լոյսէն զուրկ մնալնուն հետեւանք է, ապա թէ ոչ ակներեւ է թէ յատկապէս Հայերն հարստահարելու չարչարելու քաղաքական նրբութիւնները չուներն, և հետեւապէս թեթեւամտութեամբ կը մեղանչեն այն թղթակիցք որք գործին քաղաքական գոյն կուտան։

«Զենք ուրանար Տէրսիմի կողմերն ասպատակութեան նման դէպքերու պատահիլը։ Միթէ եւրոպեան երկրաց և նոյն իսկ մեծ քաղաքաց մէջ ոճիրք և չարագործութիւնք քիչ կը պատահին որ Տէրսիմի լերանց վրայ կատարեալ բարեկարգութիւն կը տիրէ ըսելու հարկադրուինք։ Աւազակք ոմանք, Հայն և Մահմէտականը չզանազանելով, իրենց քսակը պարարելու համար ասպատակութիւն կ'ընեն, և եթէ այս բանիս քաղաքական գոյն տրուի, առաւելագոյն իրաւամբ կը հետեւի քաղաքական մեկնութիւն տալ Լանտոնի և Փարիզի մէջ գործուած ոճիրներուն, բան մը որ ծիծաղելի կը դառնայ։

«Մեր ցեղերուն բարենորոգման ամենէն աւելի փափաքողներէն մին ալ Թէրճիմանը Հ-էէ-Ռն է։ Գրատուն մը կրնար կազմուիլ եթէ այս նիւթիս վրայ 10—12 տարիէ հետէ մեր գրած յօդուածք հաւաքուէին։

«Բայց այս բարենորոգմանց կէտն պատակին պէտք է լինի քուրդ ցեղերը մասնակից ընել քաղաքակրթութեան բարեաց և իսլամական ուսմանց ու գաղափարաբանութեանց, և այս տեսութեամբ ալ գործ քաղաքական բնութիւն չի կրնար ունենալ։ Եւ արդէն այն կողմանց քուրդ և հայ ազգաբնակութեանց միջեւ քաղաքակրթական տեսակէտով ինչ զանազանութիւն կայ որ մէկ կողմն հարստահարիչ և միւս կողմն հարստահարեալ նկատուին և խորութիւնք դրուին։ Քաղաքակրթական կեդրոնէն հեռաւորութեան պատճառաւ, տեղական ժողովրդեան երկոքին տարերք եւս՝ բաղդատմամբ ուրիշ նահանգաց՝ շատ յետնեալ վիճակ մ'ունին, ուստի և Տէրութիւնն սկսած է հոգ տանիլ երկուց տարերց եւս միանգամայն քաղաքակրթման և զարգացման։ Այս ջանից արդիւնք ահա կ'երեւին քուրդ Ագայից խմբովին գալով հնազանդութիւն յայտնելն։

«Իրաց այս վիճակին մէջ, չենք ծածկեր թէ մեզ խորին վիշտ պատճառել սկսած է կարգ մը չարամիտ թղթակցաց ընթացքն, որք եւրոպական լրագրաց մէջ խարէութեամբ կամ չհաղորդութեամբ մեզ դէմ կարգ մը անհիմն ամբաստանութիւններ գրելէ ետ չեն կենար։»

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէքքէի առողջապահական վիճակին վրայ երկու օրէ ի վեր ո՛ր և է հեռագիր եկած չէ։

Ճիտտէի քարանթինայի քննիչին մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ օգոստոս 14 ին՝ տաք և 15 ին՝ տան և մէկ հոգի հնտախտ մեռած են։

Օգոստոս 14ին Մարտինի և Ճէղիրէի մէջ հնտախտի ոչ է դէպք պատահած չէ։

Նոյնպէս օգոս. 12ին և 13ին Իրավէնտուզ հնտախտի դէպք չէ պատահած, սակայն Մուսուլ քաղաքին մէջ մարդ մը մեռեր է հնտախտի նման հիւանդութենէ։ Այս պատճառաւ տեղական կառավարութիւնն հարկ եղած միջոցներու ձեռք առած է։

Սիւէզէն կը ծանուցանեն թէ Ճիտտէէն ի թուն գնացող և հոն քարանթինա սպասողներէն երեք օրուան մէջ 27 հոգի մեռած են և 49 հոգի ալ տեղւոյն հիւանդանոցին մէջ կը գտնուին։

—Սելանիկէն ուրբ ժամ հեռաւորութեամբ Բարաֆէրիյէ կոչուած տեղւոյն բնակիչք ծանուցած են գաւառին կեդրոնական իշխանութեան թէ հնտախտանման կասկածելի հիւանդութեան դէպք մը պատահեր է։ Իսկոյն բժիշկներ զրկուեր են որք յետ քննութեան հաստատեր են թէ այդ կասկածելի երեւցած հիւանդութիւնը պարզապէս ժանտատենդ (Ռիֆֆ) է։

—Լ. Հէբդոմի Մարտինի թղթակիցն օգոստոս 11 (Ն.Տ) թուականաւ հետեւեալը կը գրէ։

Նաբաթէ մը ի վեր՝ հնտախտն հետզհետէ կ'աւելնայ այստեղ և քաղաքին մէջ ու շրջակայքը գրեթէ 31 մահեր պատահած են։ Անկարելի է որոշել թիւն այն անձանց որք հնտախտէ բռնուած՝ բայց չեն մեռած։ սա միայն յայտնի է թէ մեծ թիւ մը չեն կրնար անոնք։ Որոշ տեղեկութիւններ առնլու համար բան մը չէ եղած, և հասարակութիւնը կը շատանայ զբոյցներով։ Այսու հանդերձ քաղաքիս բժիշկն ամեն օր պաշտօնական տեղեկագիր կը պատրաստէ։ Այդ տեղեկագիրք հազիւ կը պարունակեն օրուան մէջ պատահած դէպքերու մէկ չորրորդին կամ կիսոյն յիշատակութիւնը։

Ամեն յարաբերութենէ զրկուած ենք։ Ո՛չ ոք կրնայ հեռանալ քաղաքէն և ո՛չ ոք կուգայ հոն։ Առևտուրք դադրած են և Մարտինի բնակչաց կը բած վնասները հաղարաւոր ոսկիներու կը հասնին։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ շաբաթ գիշեր ցաւալի դէպք մը պատահած է Ռոտոսթոյի մէջ։ Ս. Թադաւոր եկեղեցւոյն տարեկան մեծ տօնախմբութեան առթիւ, ամեն կողմէ ի Ռոտոսթօ դիմող ուխտաւորք տեղւոյն զբօսարանաց մէջ զուարճութեամբ կ'անցուցնէին գիշերուան մէկ մեծ մասը։ Ոստիկանութիւնն այս տարի կը պատուիրէ որ զբօսարանք ժամ կէս փակին։ Նահակիցք կը գանգատին բաստկապէս թէ իրենք տարեկան այս մեծ տօնախմբութեան կը սպասէին քանի մը փարա շահելու համար, և այս կանուխ փակում օրինաւոր վաստակէ մը կը զրկէ զիրենք։ Այս առարկութիւն միւս կողմէ չընդունուիր, թիւրիմացութիւնը կ'աւելնայ, և զբօսարանի մարդոց ընդդիմութեան հակառակ, ոստիկանք և զինուորք նոյն գիշեր զմարեն ճրագներն և կը փակեն զբօսարանաց դուռներն։ Հետեւեալ օրն այս մարդոցմէ վաթսուն հոգիք ձերբակալուին հարցաքննուելու և լատուելու համար, և ուրիշ բազմաթիւ մարդիկ ալ կը փնտռուին՝ նոյն սոթիւ իրենց ծայրայեղ արարքին ու խօսուածքին վրայ համար տալու դատական իշխանութեան։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

Սպ-ռ-ռ կը ծանուցանէ թէ Պոլսոյ Ապահովութեան Մնտուկի հաշուակալի օգնական Ղազարոս էֆէնտի Հովուեան, որ Մնտուկի տնօրէն Սիւլէյման պէյի հրամանաւ իւր պաշտօնէն հրաժարեցուցուած էր, վերստին իւր պաշտօնի գլուխն անցեր է հրամանաւ առևտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Բայիք փաշայի, որուն իրաւասութեան տակ կը գտնուի Ապահովութեան Մնտուկը։ Վսեմ. Նախարարը իւր սոյն որոշումը տուեր է, նկատելով որ Ղազարոս էֆէնտիի հրաժարեցուցման համար առաջ բերուած պատճառներն հաստատուած չեն։ այսու հանդերձ յանձնաժողով մը կազմեր է, գործը քննելու պաշտօնով։

ՀԱՍՈՑԹՐ ՆՈՐ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Դատական Նախարար Վսեմ. Բիզա փաշայի Նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի կառավարական հասոյթներն աւելցնելու միջոցները խորհիլ, զբաղած է կարգ մը ծրագրոց քննութեամբ։ Այս ծրագիրք կ'առաջարկեն դրօշմատուրքի ենթարկել սիկտի թուղթերը, խաղի թուղթերը, առևտրական եւ սեղանաւորական տումարները։ Նոյնպէս առաջարկուած է համեմատական տուրքի մը ենթարկել կաթ տուող անասուններն, ինչպէս նաեւ Համպուրկի վիճակահանութեան նման վիճակահանութիւն մը հաստատել, սակայն աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ ՊԷՏ

Համայի ռուսական նախորդ հիւպատոս Դամարական պէյ Դամասկոսի դեր-հիւպատոս անուանուած ըլլալով, այդ քաղաքն հասեր և իր պաշտօնի գլուխն անցեր է։

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՔՈՒՆԵՐ

Նախարարաց խորհուրդը նկատութեան առնլով կ. Պոլսոյ քարափնոց շինութեան ծրագիրը զոր ներկայացուցած է Ֆրանսայի թղթատարական և հեռագրական նախկին նախարար Պ. Կռանէ, յանուն Միշէլ փաշայի, տեղեկագիր մը մատուցած է ուղղակի Վ.Հ. Սուլթանին։

(Լ- Թ-ր-է)

Պ. ՋԱԲԲԱՐԻՆ ԱՐՁԱՆԸ

Բերայի Ցունաց Զաբիոն վարժարանի հոգաբարձութեան որոշմամբ՝ վարժարանին Հիմնադիր Բարերար Պ. Քոնսթանթէն Զաբբարի արձանը պատրաստուելով, կանգնուած է վարժարանի մոտից սրահին մէջ։

Արձանը բնականէն աւելի մեծ չափով պատրաստուած է. Պ. Զաբբար ներկայացուած է մտախոհ երեւոյթով մը, ձախ ձեռքը երեսին դրած. կուրծքին վրայ կը նշմարուին այլեւայլ կառավարութեանց կողմէ ստացած պատուանշանները. ժամանակակից հագուստ մը հագած է, և վրան առած է հելլենական հին վերարկու մը։ Արձանը դրուած է պատուանդանի մը վրայ որուն վրայ ոսկի տառերով քանդակուած է Զաբբիոն անունը։

ՄԵԾ-ԿՂԶԻ

Մեծ Կղզի. առջեւ նաւահանգստի մը շինութեան ծրագիրը Կղզիներու Թաղապետութեան քննութեան յանձնուած է. շինութեան ծախքը պիտի հոգացուի Կղզիներու շոգենաւուց տոմսակի գնոյն վրայ 20 փարայի յաւելմամբ մը, իբր նաւամատոյցի տուրք։ Հաշիւ եղած է որ այս կերպով տարեկան 1500 ոսկւոյ գումար մը պիտի գոյանայ, որուն միջոցաւ չորս տարուան մէջ պիտի վճարուի շինութեան ծախքն՝ իբր 6000 ոսկի։

Սակայն կղզւոյն բոլոր բնակիչք համամիտ չեն ծախուց հայթայթման այս եղանակին։ Շատեր կը վախնան որ շոգենաւուց տոմսակի գնոյն յաւելմամբ գիւղացուցութեան երթացողներու թիւը պակսի և այս պատճառաւ տուներու արժէքն ու վարձքը նուազին։ Այս կերպով մտածողները կ'առարկեն թէ աւելի ստիպողական պէտք կայ կարգ մը բարեփոխութիւններ ներմուծել կղզւոյն մէջ, օրինակի համար մեծ կոյանոց մը շինել, որուն պակասութիւնը շատ զգալի է, նոյնպէս ջրհորներ բանալ, եւ այլն։

Կայս. հրամանաւ Իմթիազ պատուանշանի արծաթ չքոդրամը տրուեցաւ ջրհանկիր զօրաց սպայներու ոմանց, ի վարձատրութիւն այն ջանքերու զոր ի գործ դրած էին Օտուն Գարուի հրդեհի պահուն։

—Վիեննայի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Սուպհի պէյ, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իրիկուն իւր պաշտօնատեղին վերադարձաւ տրեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ մէկ քանի շարագործք բռնկցուցեր են քաղաքէն մէկ քանի ժամ հեռու գտնուած Թորթամ անուն անտառը. յիսուն տեղէ կրակ տալով։ Արդէն նահանգին միւս կողմերն եւս բաւական անտառներ այրած են։

—Նախընթաց օր Սիրքէճիի գարեջրատանց միոյն բեռնակիրը՝ Մանուկ, լոգանալու համար ծովը մտած պահուն խեղդուեցաւ։

—Սպարապետի Դրան պիտոյք Հայթայթող վաճառական Սինոս օղու Սիմիոնաքի էֆէնտի 20000 զրուշ նուիրած է ի Նպաստ շինութեան Պրուսայի Իսլահխանէին։

—Բերայի կառավարիչ Հիւսէյին էֆ. ապաքինած ըլլալով, երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց։

—Երէկ ի Թոփգարու Ագապի անուն յիսուն տարեկան հայ կին մը, որ երեք օրէ ի վեր խիթ ունէր, յանկարծամահ եղաւ։ Բժիշկները քննութիւն մը կատարելու [illegible] մը արտօնեցին։

Սամաթիոյ մէջ եւս Աբրահամ անուն հայ մը երէկ յանկարծամահ եղաւ։

—Թաղաքապետութիւնը վերստին կդբաղի կ. Պոլսոյ սպանդանոցներու խնդրովն։ Թաղաքապետութեան խորհուրդը ծրագիր մը պատրաստած է Բ. Դրան մատուցանելու համար, յորում գործնական միջոցներ ցոյց կուտայ առաջն առնլու համար այն անպատեհութեանց որք կը ծագին հանրային պատշաճ սպանդանոցներու չգոյութենէն։

—Բ. Դուռն հասած տեղեկութեանց համաձայն՝ Ահմէտ էֆ. անուն անձը որ Սինէքլիի աւազակաց ձեռքը կը գտնուի տակաւին, ողջ է, և աւազակք Պուրկազի շրջակայքը կը գտնուին այս պահուս։

—Մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան, որ Մարիէնպատի ջերմուկները կը գտնուի, տատ և հինգ օրէն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

—Նախարարաց Խորհուրդն իւր նախընթաց աւուր նստի պահուն Թաղաքապետութեան առաջին երկրաչափ Մէհմէտ էֆէնտին կոչեր և հրամայեր է նմա ներկայացնել կ. Պոլսոյ քարտէսը։

—Կայս. Իրադէքտէ շոգենաւն, որ նախընթաց իրիկուն Նիկոմիդիա գնացեր էր, երէկ առաւօտ ասա վերադարձաւ։ Նոյն շոգենաւով մայրաքաղաքս եկաւ տեղւոյն պահեստի զօրաց հրամանատար Միրլիվա Սատէտտին փաշա, որ ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

—Եղեռնադատ տտեանը վաղը պիտի շարունակէ զբաղիլ Սարքեարի ոճրագործութեան դատով։

—Դատական Նախարարութեան հրամանաւ՝ Ադր. Պոլսոյ դատական գործոց տնօրէն Էնվէր պէյ Զորլու գնացեր եւ երկու օր շարունակ տեղւոյն նախնական դատարանին նկատմամբ քննութիւններ կատարելէ յետոյ, Ադր. Պոլիս վերադարձեր է։

—Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Եոզգատի և Սամսունի միջեւ թղթատարական շաբաթական երթեւեկութիւն մը հաստատուած է։ Թղթատարը պիտի հանգիպի Սունկուրլու, Լաճէ, Զորում, Մարզուան և Հաղա։

—Մայրաքաղաքիս վաճառականք եւ խանութպանք, 114 ստորագրութեամբ հանրագիր մը մատուցանելով Վ.Հ. Սուլթանին, շնորհակալութիւն ու երախտագիտութիւն յայտնած են այն իրաւունքին համար, որով կենդինարի տուրքն ըստ կամս թողուած է։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք չորս դարատաղցիներ ձերբակալած են իրրեւ հեղինակ կէօչէեան Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի տան մէջ կատարուած դողութեան։ Այս գարատաղցիք ինչպէս նաեւ տան պահապանը՝ գարատաղցի Ճիրօ, հարցաքննութեան ենթարկուած են։

Գողոններէ մէկ մասն եւս իտալացիի մը տունէն գտնուած է, որով կը կասկածուի թէ մէկ քանի իտալացիք եւս մասնակցութիւն ունենան այդ գողութեան մէջ։

—Զեռնհաս իշխանութիւնն իմանալով որ Թաթար-Բազարճիքի շրջակայ արքունի անտառները քան օրէ ի վեր կ'այրին, հարկ եղած հրամանները տուած է որոց որ անկ է այդ հրդեհը անմիջապէս մարելու համար։

Ա.Զ.Դ

Ֆ-ռ-ր-ն-ի շոգենաւը, նաւապետ Ուիլքի, Լիվրբուլ աստ կ'սպասուի ամսոյս 31ին։

Ի.Տ. ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գ-ր-ծ-կ-ալ չ-էէ-ն-----ը ընկ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԹԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Ա.ՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիեննա, 28 Օգոստ.— Բ-ւէրլ-ի Գ-ր-ե-բ-ռ-ի կը ծանուցանէ թէ Սկիւպի և Օխրիտայի նոր պուլկար եպիսկոպոսաց հանդիսաւոր մուտքն և պաշտօնի գլուխ անցնելն՝ առանց միջադէպի տեղի ունեցած է, ըստ որում սերպ և յոյն ժողովուրդն ինքնաբերաբար հրաժարեր են թշնամական ցոյցեր ընելու դիտաւորութենէն։ Սկիւպի մէջ, Ցունաստանի և Սերպիոյ հիւպատոսները ներկայ չեն գտնուիր Թէոդոսիոս մետրապոլիտին մուտքին։

ԵՌԵ, 18.— Ռ-մ-ռ-ռ կը հաւատայ թէ Կալէպի իշխանը սեպտեմբերի մէջ Պուքրէշ պիտի հասնի, Թագաւորին յանձնելու համար Մերակապի պատուանշանը։

ՊԵՐԼԻՆ, 28.— Նոր Տ-ր-ջ Ազ. Զ-ր-ռ-ն կը հաւատայ թէ լաւատեղեակ ակմբոց մէջ լուր չկայ ո՛չ Զարին ի Պերլին ուղեւորութեան վրայ, աշնան մէջ, և ո՛չ ալ Վիլհելմ կայսեր ու կայսրուհւոյն ի Մոնձա ուղեւորութեան վրայ։

ԲԵՐԼԻՍԳՈՒՐԿ, 28.—Բ-ք-ր-գ-ռ-ի-ռ-ի Վ.Ի-գ-ռ-մ-ռ-ի կ'իմանայ թէ կառավարութիւնն յանձնախումբ մը պիտի հաստատէ զանազան նախարարութեանց, գիտական ընկերութեանց և առեւտրական սենեակներու ներկայացուցիչներէ, ուսումնասիրելու համար ի Կեդր. Ասիա վաճառականութեան ուղիներու զարգացման խնդիրը։ Կը հաւատան թէ ելեւմտից նախարարն իմացոյ Նիժնիի, Բոսդովի, Թիֆլիսի և Պաքուի ճամբով պիտի երթայ Մոսկուա և Թաշքէնտ։ վերադարձին Պաթում պիտի այցելի։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 28.—Լրագրաց խօսքին նայելով, կանոնաւոր բանակը ռազմախորձեր պիտի կատարէ սեպտեմբեր 25 ին մինչեւ հոկտեմբեր 4։

ՍՈՖԻԱ, 28.—Երկու օրէ ի վեր, Պլովդիվի մեծ անտառը կ'այրի։ ազգու միջոցներ ձեռք առնուած են հրդեհը սահմանափակելու համար։ Հետեւազօրաց վաշտ մը զրկուեցաւ անդ։ Կ'երեւի թէ հրդեհն սկսած է օսմանեան սահմանագծէն խէն և հովին պատճառաւ սատկապէս ճարակած է արտասովոր չորութենէն։

—1882-83 պահեստի զօրքերէն մաս մը ի զէն կոչուած է՝ Մանլիխէրի հրացանով տասնեւհինգ օր փորձեր ընելու համար։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 28. (Ա. Հ. Գ.).— Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց միջեւ խնդիրը եւս քան զեւս կը ծանրանայ, այնպէս որ մատուցուած խզում մը անխուսափելի է եթէ Միացեալ Նահանգաց համար նպաստաւոր լուծում մը չ'տրուի ձկնորսական խնդրոյն։

ՄԱՏՐԻՏ, 28.— Սպանիական կառավարութիւնը մտադիր է իրաւարարի դեր ստանձնել Հոնտուրասի և Սան-Սալվատորի երկու հանրապետութեանց միջեւ, որոց առաջարկուեցաւ այս իրաւարարութիւն։ Մինչեւ ցարդ անոնցմէ ոչ մին պատասխանած է, սակայն կը գուշակուի թէ պիտի ընդունին։

Ա.Զ.Դ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կ Ա Լ Ա Թ Ա

Հ-էէ-ռ-ռ Ն-ի-ն-ռ-ռ-ի-ռ-ի

ՀՈԳԵԼՈՅՍ ՆԵՐՔԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

ԲԱՑՈՒՄՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆԻ

Ցառաջիկայ 1 սեպտ. 1890 շաբաթ օր Ազ

Տպարան եւ Գրատուն Գ. Պաղտասարեան
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ թիւ 14, Կ. ՊՈԼԻՍ
ԷՋԵՐ ՄԱՄԼՈՒ
Նոր Աշխարհագրութիւն Գ. Ամալեանի, երես 8 գրագրեալ տրագրեալ եւ ցնդարեալ գին 7 գրշ.
Առաջին Գիրք Կանոնների Հայ բարգմ. Դ. Յ. Պէրպէրեանի երես 8 գրագրեալ եւ ցնդարեալ գին 4 գրշ.
Գրպանի Բառարան Կանոնների Հայ եւ Տէրտերերէն Գ. Ամալեանի, գին 12 գրշ.
Գրատարան սիրողաց ցանկացողներ կրնան դիմել վերոյիշեալ տպարանս։

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ
ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՆԵՐՈՅԹԻՒՆ ԵՒ ՑՈՒՑԱԿԱՑ
—o—
Գործնական լեզուաց և ուսանող անչրջելոց պէտք լրացնող և իմանալոյ գաղտնաց ուսանելոց ապագայն ապահովող ասի կրթական հասարակաց վերաբերեալ պիտի ունենայ յաջորդիկ Օգոստոս 27 բշ. օր։
Մասնագիտ և քաջահմտաց ուսանելոց նորոյ յաջողմամբ, Տնօրէնութիւնս, ներկայ տարեշրջանի սաքին, իւր վարժարանն առանձին փայլուն և նախանձելի դիրքի մը վերածելով, յայտնել է թէ պատուարժան ծնողք, թէ սան և թէ իգ տասան, պիտի բաբեհաճին վերոյիշեալ իւր ամենալրիվ խնամոց յանձնել իրենց զաւակունքն՝ որոց բարեբարոյ դաստիարակութեան և բարոյականի անվիճար գերազանման համար ամէն ջանք ու միջոց չպակսիր։
Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ստանալ փափաքող Մեծարգոյ ծնողք և պատանիք կը հրաւիրեմ դիմել Տնօրէնութեան որ պատրաստ է տիրոջոյսը ընդունելու զիրենք ամէն որ իւր վարժարանին մէջ ի Գալատիա, Պատրիարքարանի փողոց։
Հիմնադիր-Տնօրէն
15 օգոստ. 90 Ս. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ
155 1—3

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ
Որ գիտական ինչ ինչ հետազօտութեանց համար երկրորդ անգամ Բարիզ ուղեւորած էր, ստոյ վերադարձաւ։
Հիւանդներ կ'ընդունի Սամաթիայ կայարանի մօտ ծովակայեաց տունը ուրբաթ օրերը ժրիարար։ Կամուրջի դէմ Գիւշիկեան եղբարց դեղարանը երկուշաբթի և չորեքշաբթի օրերը։ Լանկա Նարկիլիճեան էֆենտիի դեղարանը, Պատրիարքարանի մօտ Մանիկեան դեղարանը և Եին-քարա Սարիմ էֆ. ի դեղարանը ամէն օր։
Կուրծքի և սրտի հիւանդութեանց համար մասնաւոր խորհրդակցութիւնք, ըստ առաջնոյն։ 57 20—20

ՋՐԱԲՈՒԺԱՍԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ
Բերա, Սաքըզ աղաճ, թիւ 15, 17, 19 [Ազա ճամբ]
Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս
Ամէնէն գօրաւոր և կատարելագործեալ գործիքներով օժտուած
Պերճանք, հանգստութիւն և ժամանութիւն ի միասին
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՈՔԹՈՐ ՍԻՈՒԴԻՍ
Ն-Ի-Ի-Ի-Ի Բ-Ի-Ի Բ-Ի-Ի-Ի Հ-Ա-Դ-Ա-Ց
ԼՈԳԱԱԱՆ ԵՒ ՏՈՒՇ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
Ելեկտրականութիւն—կախումներ—Մարմնամարզ
Վարսայարդար—Մասաժ—Ոտնաքաշ
Զինավարժութիւն Աքսանց
ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒՒՆՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒՒՆ
Անարիւնութիւն, Խզեռի, Ջերմութիւն, Անկարողութիւն, Ագահամարսութիւն, Պատանքի հիւանդութիւնք, եւն. եւն.
ՄԷԿ ԳԱՆԻ ԳԻՆԵՐ
ԼՈԳԱՐԱՆՔ Բ կարգի 4 գրշ.—Ա կարգի 6 գրշ.
ՊԱՐԶ ՏՈՒՇ Բ » 3 » —Ա » 5 »
ՏԱՔԻ ԶՐԻ ՏՈՒՇ Բ » 5 » —Ա » 7 »
Դեղերով լոգարաններու համար գիները կը զանազանուին դեղին գնոյն համեմատ։
Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ
Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար մասնաւոր պայմանք 35

ԻԼԱՆ
ՊԱՂԸ ՍԼԻՐԱՍԷԼԻՐԻ
Ատանա բամբուղը գըյէի ճէտիտ երիմի պէշ պին, պէհէր գըյէի ճէտիտի ալթը զուրուշ։
Իզմիր բամբուղը գըյէի ճէտիտ երիմի պէշ պին, պէհէր գըյէի ճէտիտի եէտի զուրուշ։
Օրէնեէվ գալըն ինկիլիզ քէթէն պէզի արշընը ճէտիտ ալթը պին, պէհէր արշընը ճէտիտի եէտի զուրուշ օն փարա։
Իւշ նէվ գալըն ինկիլիզ քէթէն պէզի արշընը ճէտիտ ալթը պին, պէհէր արշընը ճէտիտի եէտի զուրուշ։
Իւշ նէվ գալըն ինկիլիզ քէթէն պէզի արշընը ճէտիտ ալթը պին, պէհէր արշընը ճէտիտի ալթը զուրուշ օթուզ փարա։
Պիր սէնէտէ լիւզումի մըգտարը ալընաճագ կիւմէզ հարիր չէրիտ։
Միւնագասեա գօնուան պալէատէ մուրագամ տէօրթ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագամալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսըն երիմի իքինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլիճիրա մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք երիմի իւշիւնճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնղիլթը գապալ օլունճաղընտան թալիպլէրէն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տալիրէսիրնէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
16 աղօսթոս 1890 479
Նօ. 36 1—3

ԹԻՒն և ֆրանսերէնէ ի հայերէն, և հայերէնէ ի ֆրանսերէն պարզ թարգմանութիւն մը։

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ — Գործնական թուաբանութիւն—Զորս գործողութիւնք և սոյա վերաբերեալ խնդիրներ։ Հասարակ և տասնորդական կոտորակք և սոյա վերաբերեալ խնդիրներ, երեքի կանոն, մեգրական գրութիւն ու երկրաչափական գիտելիք։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ։—Պատմութիւն ազգային եւ ծանօթութիւնք ի վերայ հին ազգաց։

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ։—Տարերք բնական եւ քաղաքական աշխարհագրութեան։

ԲՆՆՈՒԹԻՒՆՔ գրաւոր կերպիւ պիտի կատարուին, Խնամակալութեան կողմանի կարգեալ յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ եւ արդիւնքը պիտի տեղեկագրուի առ Խնամակալութիւն որ պիտի տնօրինէ, ըստ կանոնագրի, և պիտի հաղորդէ ամեն ծնողաց իրենց զաւկին ընդունուած և կամ մերժուած ըլլալը։

Յառաջիկայ տարւոյ համար մտից քննութիւնք պիտի կատարուին հետեւեալ թուականներուն։

Օգոստ. 20, երկուշաբթի օր, առաւօտեան ժամ 9 էն մինչեւ 12, (Ը. Ե.) Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Տաճկերէն։

Օգոստ. 21, երեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամ 9 էն մինչեւ 12, Թուաբանութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, կրօնք։

Օգոստ. 22 չորեքշաբթի օր ի ներկայութեան աշակերտաց և ծնողաց, քննութեանց արդիւնքը պիտի ծանուցուին եւ ընդունուող աշակերտաց ծնողաց Խնամակալութեան կողմանէ ազագրութեամբ պատրաստեալ թուղթեր պիտի տրուին զորս նոքա պարտին ստորագրել և վաւերացնել տալ իրենց թաղին Թաղ. Խորհրդէն։

Աշակերտաց տարեկան թոշակն է Լ. Օ. 12, վեցամսեայ կանխիկ վճարելի։

Այն ծնողք որ շատ հաւատ դիրք ունենալով չեն կարող վճարել թոշակն, յետ վստահելի վկայութեանց, կրնան թոշակ տալ իրենց զաւակներն։

Իսկ այն աշակերտք որք բոլորովին աղքատ են և սա Ազգ. Պատրիարքարանի կողմանէ վկայեալ՝ ձրի կ'ընդունուին։ Սակայն Խնամակալութիւնն իրեն վերապահած է աղքատ աշակերտաց մէջ ընտրութիւն ընել եւ մտից քննութեան բաղդատաբար յաջողագոյն հանդիսացեալներն ընդունիլ ի վարժարան։

Ըստ ներքին կանոնագրի, ամեն աշակերտ պարտի համազգեստ կրել, եւ նոր ընդունուող աշակերտաց ծնողք, լիաթոշակ թէ կիսաթոշակ և թէ ձրի, անխտիր պարտին անվիճելիս պատրաստել տալ համազգեստներն, առանց որոյ ոչ մի աշակերտ կարէ մտնել վարժարանի դռնէն ներս։

Յ. Գ.— Առ ի դիւրութիւն ծնողաց Խնամակալութիւնը մասնաւոր կարգադրութիւն ըրած է դերձակի հետ, ըստ որոյ Լ. Օ. 2 կ'արժէ մէկ ձեռք համազգեստ։

ԹԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ —Մտից քննութեան թուականէն վերջ, որ է 20 օգոստոս, ներկայացող աշակերտք չպիտի ընդունուին։

ՍԻՊԵՐԻԱ

Առաջները Հնդիկ, Արաբ, Պուխարացի, Խիվացի և Պարսիկ վաճառականք Նիժնի-Նովկորոտի հռչակաւոր տօնավաճառին ներկայ գտնուելու համար, կարաւաններով Վոլկա գետին վրայ Քազան քաղաքը կ'երթային և անկից մինչեւ Նիժնի-Նովկորոտ կ'ելլէին։ Ռուսիա ասոնց հետեւած ճամբուն վրայ Անդրկասպեան երկաթուղին չինեց, որ կ'երկարի այսօր ռուսական միշտ աճեցուն ստացուածոց մէջ։ Այս երկաթուղին կը կապէ Կեդրոնական Ռուսիան Կեդրոնական Ասիոյ և Չինաստանի սահմանագլխոյն հետ, և Մոսկուան ու Բեդերպուրը կը Հնդկաստանի նաւահանգիստներուն հետ։

Այժմ Ռուսիա մի միայն Անդրսիպերեան երկաթուղւոյ մը իրագործման կը մնայէ, որով Մոսկուան Խաղաղական Ովկիանոսին հետ պիտի կապուի։ Ուրալէն անցնող երկաթուղւոյ Զլաթաուսթի գիծը պիտի յառաջանայ Սիպերիոյ մէջէն և չինական սահմանագլուխը քերելով, Ճարոնի ծովուն մէջ չինական Գօբէա թերակղզւոյն հիւսիսային կողմը գտնուող ռուսական Վլատիվոսթոք քաղաքը պիտի յանդի։

Այս մեծ խորհուրդն իրագործելով Ռուսք տեղական պէտք մը գոհացնելէ զատ վաճառականական, քաղաքական և ռազմագիտական կարեւոր պահանջմանց վերջ կուտան։ Եթէ աշխարհացոյց տախտակ մը դիտենք, ամենէն առաջ ռուսական ստացուածոց անհունութիւնը կը նշմարենք։ Յիրաւի Բիձորիէն, Եւրոպական Ռուսիոյ ամենէն արեւմտեան կէտը, մինչեւ Արեւելեան հրուանդանը, Պեհրինկայի ջրանցքին մէջ, 170 աստիճանի երկայնութիւն մը կայ որ գրեթէ երկրագունդին կէսն ըսել է։ Այդ ահագին կայսրութիւն ջրաբաշխական սքանչելի դիրք մ'ունի, որ հիւսիսէն հարաւ, արեւելքէն արեւմուտք կ'անցնին, և գրեթէ միշտ լայն ու նաւարկելի են։ Սակայն այդ գետերուն թափած ծովերէն ոչ մին ազատ է։ Սառուցեալ Ովկիանոսը գրեթէ տարւոյն մի մեծ մասը սառած է։ Պալթիկ ծովը դանիական ջրանցքներով դոցուած է, և Սեւ ծովը Վոսփորն ու Տարտանէլը ունի իւր առջեւը։ Կասպիցը արդէն լիճ մ'է։ Միակ ազատ ծովը որ կը թրջէ Սլաւներու երկիրը Խաղաղական Ովկիանոսն է, և դէպ այն Ովկեան պիտի ուղղուի նոր երկաթուղին որ պիտի կապէ Զարին մայրաքաղաքը Վլատի վոսթոքի հետ։ և ինչո՞ւ չը կարծենք թէ ապագային Ռուսիա հոն նաւարան, նաւահանգիստ և խաղաղականի մեծ նաւատորմիղ մը չը պիտի շինէ։

Եթէ Սիպերիոյ անունը լսենք, ընդհանրապէս անծայր, անջրդի, անապատ, և ձեան մշանջենական սառնամանիքով մը ծածկուած դաշտերու յաջորդութիւն մը կ'ընդունենք։ Սակայն այդ կարծիքը սխալ է, մանաւանդ հարաւային Սիպերիոյ համար որ ընդհակառակը բարեբեր, անտառախիտ, արեւելեան մասը լեռնոտ, և լայն գետերով ոռոգեալ է, աւանը բազմութիւն և քաղաքները բազմամարդ են, իսկ հողը պղնձի, երկաթի և ոսկւոյ հանքերով հարուստ է։ Եւ ըստ մեծի մասին այս հարստութիւնները փոխադրելու համար պիտի շինուի Անդրսիպերեան երկաթուղին որ 8000 հղմ. էն աւելի երկայնութիւն պիտի ունենայ։

Այն Մոսկուայի վաճառականք որք գործ ունին Խաղաղականի այդ ափանց վրայ, երկու ճամբայ ունին հոն երթալու համար։ Օտեռայէն նաւով Սուէզ, Սինկաբուր և Ճարոն կ'երթան, և կամ Վոլգայէն կ'իջնեն մինչեւ Քազան, և հոն երկաթուղով Էքաթէրինպուրգ կամ Զլաթաուսթ կ'երթան, և անկից ամբողջ Սիպերիան Բարէնոկոյուած սոսկալի կառքերով կ'անցնին։ Այս ճամբորդութիւնը երեւ 4 օր կը տեւէ։ Թարէնոք երկար կառքեր են և ետեւնին մէկ մէկ ամպհովանի ունին։ ասոնց մէջ պառկողը մէկ մը յաջ մէկ մը ձախ միշտ գլորման դատապարտեալ է։ այստեղի գաղթականաց կառքերուն յար և նմանն է։ Լաւ Բարէնոք մը 3 մէթր երկայնութիւն ունենալու է։

Անդրսիպերեանը բազմաթիւ կարեւոր քաղաքներէ պիտի անցնի որոց առաջինն է Օմսք (25,000 բն.) որ Սիբէր կոչուած անջրդի վայրերու կուսակալութեան մայրաքաղաքն է։ յետոյ Կուգայ Բոյիվան, որուն մօտէն կ'անցնի Օպի գետը յորում միշտ կ'երթեւեկեն աքսորելոց նաւերը։ Նոգենաւներ կը քաշեն այդ նաւերը որք կրնան 7–800 դատապարտեալ պարունակել։ Կամուրջին վրայ վանդակապատ սենեակ մը կայ ուր կը կենան բանտարկեալք։ այդ վանդակին շուրջը բոլորաձեւ նեղ ճամբու մը մէջ կը հսկեն ոստիկան զինուորք։ Յետոյ երկաթուղին յաջորդաբար կ'անցնի Մարինսք և Բրաշնովիարսք քաղաքներէն և կը հասնի Արեւելեան Սիպերիոյ կուսակալութեան մայրաքաղաքը՝ Իրքուցք։ Այս քաղաքէն անդին Պայքալ լճին եզերքը կը բոլորէ։ Այդ լիճը Ասիոյ մեծ լիճերուն կարգը կը դասուի, և մասամբ իւիք ծով անուան արժանի է։ արդարեւ 31400 ք. հղմ. տարածութիւն և 400–1200 մէթր խորութիւն ունի։ Եզերքն ընդհանրապէս սեպացեալ և բազմաթիւ կղզեակներ կան։ ամենէ մեծ կղզեակն է Օլխոն 68 հղմ. երկայնութեամբ և 24 հղմ. լայնութեամբ։ Երկու գետեր կը թափին անդ, Սելենկա և Պարսին։ Մինչդեռ Անկարա գետակը ծորակի տեղ կը ծառայէ և Պայքալ լիճը Եէնիսէ գետին հետ կը կապէ, որ Սառուցեալ Ովկիանոսը կը թափի։

Անկարայի վրայէն անցնելէ յետոյ Անդրսիպերեան երկաթուղին մինչեւ Քուպարօրօվքա մի և նոյն ուղղութեամբ կ'ընթանայ։ յետոյ Նիժնի-Թագիլսք քաղաքէն և Տէմիտօֆ ընտանիքին հարուստ հանքերէն կ'անցնի, ուր գլխաւորաբար երկաթի հանածոյ կը հանեն բաց օդին։ Նիժնի-Թագիլսք 20,000 բնակիչ ունի և կարեւոր ուան մ'է բազմաթիւ գործարաններով։ Քաղաքին կեդրոնը մեծ հրապարակի մը վրայ կը բարձրանայ Մեծն Պետրոսի սուրբ տաճարն։ Տէմիտօֆ իշխանին արձանը, որ և քաղքին հիմնադիրն է։ Այս վայրին մօտ է նաև դանահար կոչուած քարին հանքը որ հետզհետէ նուազելու վրայ է և որուն քիլոկրամը 40–300 դուրուշի կը ծախուի։

Անդրսիպերեան երկաթուղին յետոյ դէպ ի հարաւային-արեւելեան կողմը կ'իջնէ, Անդրպայքալը կ'անցնի որ մինչեւ Մոնկոլիա տարածուող ընդարձակ երկիր մ'է, և Քարա հանքերուն մէջէն անցնելով Վլատիվոսթոք կը յանգի։

Այդ հանքը որ Ռուսիոյ մէջ տխուր համբաւ մ'ունի թիապարտից կեդրոնատեղի ըլլալուն համար, անջրդի և լքեալ ձորի մը մէջ եապլոնօ լերանց վրայ կառուցեալ երկու ամրոցներու մէջտեղը կը գտնուի։ Բեդերպուրկէն 6000 և Խաղաղականէն 1000 փարսախ հեռու է։ Այդ հոլտին խորէն կ'անցնի Քարա գետակը, որուն անցած տեղերը ոսկւոյ հարուստ հանքեր կան։ Սոքա Զարին անձնական ստացուածքներն են, և դատապարտեալք կ'աշխատին։ ասոնց չէնքը օրէ օր մեծնալու վրայ է որչափ որ նոր ոսկեհանք կը գտնուին։ Այդ շէնքերուն մէջտեղն է կառավարչին տունը, տնօրինութեան գրասենեակները, զօրանոցները, որոց շուրջը շինուած են բանտերը և ընդհսկողութեամբ գտնուող դատապարտելոց հիւղակները։

Աքսորեալք որք քաղաքական յանցաւորներ կամ մեծ ոճրագործներ են երեք չրջան ունին Սիպերիոյ մէջ անցերեք չրջան ունին Սիպերիոյ մէջ անցնելու։ Առաջնոյ միջոցին բանտին մէջ կը պահուին։ երկրորդին ժամանակ առ անձին հիւղակներու մէջ կ'ապրին, երրորդին ալ բնատնեօք մասնաւոր տան մէջ, սակայն միշտ աշխատութեան դատապարտեալ են, բանտէն կ'ընդունին իրենց օրապահիկը, չէնքին սահմանէն անդին չեն կարող անցնիլ և իրենց գլխին մազերուն կէսը գերծուած է։ Թէպէտ դարձեալ մեծ առաւելութիւն մ'է այս, որովհետեւ աշխատութենէ ազատ ժամերնուն մէջ իրենց հաշուոյն կրնան գործ տեսնել։ Այս երկրորդ չրջանին լրանալուն յանցապարտը դարձեալ բանտարկեալ անուամբ Արեւելեան Սիպերիոյ մէկ կողմը կը զրկուի ուր կը մնայ մինչեւ իւր կենաց վախճանը։

Բանտարկեալց օրը 3 լիպրա սեւ հաց, 120 կրամ միս, քիչ մը գարի և թէյ կը տրուի։ Քաղաքական մեծ յանցաւորք չեն աշխատիր։ Եւ այդ անգործութեան մէջ անցելոյն, ներկային և ապագային մտածութեանց հանդէպ երեւակայութիւններն կը խանգարի և կը խելագարին կամ անձնասպան կ'ըլլան։ Խենդերուն համար մասնաւոր վայր մը չրկայ, որով խելագարութիւնը փուլթով կը տարածուի դատապարտելոց մէջ։

Աքսորեալք ձմեռը առաւօտեան ժամը 7էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 5 (Ը. Ե.) և ամառն 5 էն մինչեւ 7 կ'աշխատին բացօդեայ հանքերուն մէջ։ Ոսկեհանք աւազէ և խիճէ թանձր խաւով մը ծածկուած են։ Թիապարտից պաշտօնն է այդ սառած խաւը կոտրել և խառնուրդ ոսկին լուացման գործարանաց մէջ փոխադրել։ Աշխատութեան միջոցին խաղախ խստիւ կը հսկին։ արդէն դատապարտելոց շատերը շղթայակապ են։

Տարին շուրջ 200 քիլոկրամ զուտ ոսկի կ'երթայ Զարին անտուկը Բարայի հանքերէն։ Ասկից զատ ընդ հրսկողութեամբ դատապարտեալներէն ոմանք իրենց հաշուոյն ոսկի կը լուան ու կը ծախեն։

Անդրսիպերեան երկաթուղին իւր ճամբէն դուրս ձգած է կարդ մը կարեւոր քաղաքներ, ինչպէս Թոմսքը, որ 1601ին հիմնեալ և այժմ 35,000 բնակչով քաղաք մ'է, թիատրոն մը, գեղեցիկ Մայր եկեղեցի մը և 1888 ին բացուած համալսարան մ'ունի։ Այս քաղաքն ալ մասնաւոր գծով մը պիտի միանայ Անդրսիպերեանին։ Թոմսք Զինէն եկող թէյի կարաւանաց կեդրոնական հանդրուանն է։ Ռուսիոյ մէջ սպառուած թէյին մեծ մասը գըրեթէ կեդրոնական Զինաստանէն կուգայ, որոյ գլխաւոր մթերատեղին Հան-Բէու քաղաքն է, որ Հան-Բիանկ և Եանկ-Զէ-Բիանկ գետերուն իրար կտրած վայրն է։ Հոն ռուս վաճառականաց փոքրիկ գաղթականութիւն մը կայ որ տարւոյն թէյը կը դնէ և գետի ճամբով Եանկ-Հայ և անկից ծովէն Թիէն-Զին կը զրկեն, որ Զինաստանի մայրաքաղաքին նաւահանգիստն է։ Բէքինի մէջ թէյերը ուղտերու վրայ կը բեռցնեն, և մեծ պարիսպին կոպի անապատին ճամբով Քիախթա կը զրկեն, ուրկէ մէկ ձիով փոքր կառքերու մէջ դնելով ամբողջ Սիպերիան կ'անցնին ու Թոմսք կուգան։ Կառապանք վնասուց և ժամանակի կորստեան պատասխանատու են։

Քիախթայէն Թոմսք այս ճամբորդութիւնը ընդհանրապէս 4 ամիս կը տեւէ։

Վ. ԳԱԼԲԱՔՃԵԱՆ

ԴԱԳԱՂԻ ՄԷՋ ՏՌԱՄ ՄԸ

... Մեռելի կառքը զիս կը տատանէր սալայատակին վրայ։ Բոլորտիքս, կառքերու թաւալումն, անցորդներու ոտից ձայնը, խառնաշփոթ ամբոխ մը կը կազմէին զոր գագաղին հնչուներութիւնն աւելի կը զօրացնէր։ Նախ, բաւական յստակ մտքով հետեւեցայ այն ճամբայներուն որոնցմէ կը տանէին զիս։ Յետոյ տեղ մը կանգ առին, պատուցուցին զիս։ հասկցայ որ եկեղեցին էինք։ Բայց երբ կառքը նորէն երերալ սկսաւ, բոլորովին կորսնցուցի գիտակցութիւնն այն տեղերուն որոնցմէ կ'անցնէինք։ Զանգակներու ժխոր մը ինձ իմացուց թէ եկեղեցւոյ մը մօտէն կ'երթայինք։ աւելի մեղմ ու յարատեւ թաւալում մը գուշակել տուաւ ինձ թէ զրօսավայրի մը քովէն կը յառաջանային։ Դատապարտեալի մը պէս էի զոր տանջանքին տեղը կը տանին։ ապուշցած, կ'սպասէի գերագոյն հարուածին որ կ'ուշանար։

Կեցան։ հանեցին զիս կառքէն։ Եւ խլկոյն աճապարեցին։ Ադմուկները դադրած էին։ կ'զգայի որ ամայի տեղ մը կը գտնուէի, ծառերու տակ, և լայն երկինքը գլխուս վերեւ։ Անշուշտ մէկ քանի անձեր կը հետեւէին յուղարկաւորութեան, պանդոկին վարձակալները, Սիմոնս և այլք, որովհետեւ փսփսուքներ կը լսէի։ Աղմուսերգութիւն մը ըրին, քահանայ մը լատիներէն կը թթովէր։ Երկու վայրկենի շափ ոտքի ձայներ լսեցի։ յետոյ յանկարծ զգացի որ կը խորասուզուէի։ և չուաններ կը քսկռտուէին կնտռտոցներու պէս դագաղին անկիւններուն որ ճաթած էր։ Բարձրագոչ ձայն մը կը հանէր։ Ալ վերջացած էր։ Սոսկալի բաղխում մը նման թնդանօթի հարուածի մը չոնդին, եկաւ պայթեցաւ գլխուս ձախ կողմը։ երկրորդ բաղխում մը լսեցի ոտքերուս կողմը։ ուրիշ մը, աւելի սաստիկ, փորիս վրայ ինկաւ այնչափ հնչուն, որ դագաղը մէջտեղն ճեղքուած կարծեցի։ Եւ մարեցայ։

Ո՞րչափ ատեն այսպէս մնացի, չեմ գիտեր։ Յանխոնդանութիւն մը և բոպէ մը նոյն տեսողութիւնն ունին ոչնչութեան մէջ, ոչ եւս էի։ Քիչ քիչ, ազատ կերպով գոյութեան գիտակցութիւնը նորէն ունեցայ։ Դեռ քունի մէջ էի, բայց սկսայ երազել։ Մղձաւանջ մ'երեւցաւ այն սեւ վարագոյրին վրայ որ հոլովոնս կը ծածկէր։

Կը խղդուէի, ակռայներս կը կափկափէին, կը սարսռայի։

Յանկարծ, ամեն բան յիշեցի, զարհուրանքէն մազերս քարացան։ զգացի ահռելի ճմաբաութիւնն որ սառի պէս մարմնոյս մէջ կը հոսէր, ոտքէս մինչեւ գլուխս։ Սթափա՞ծ էի վերջապէս այդ նրուաղումէն որ դիակի անշարժութիւն մը տուած էր ինձ երկայն ատեն։ Այո, կ'երբրայի, ձեռքերս կը պտոյտնէի դագաղին փայտերուն վրայ։ Բան մը կը մնար ընելու։ բերանս բացի, խօսեցայ, Մառկիթը կանչեցի, բնազդաբար։ Բայց ոռնացած էի, և ձայնս, այն եղեւինէ անտուկին մէջ, այնքան խաղաղ և այնքան սոսկալի շեշտ մ'առած էր որ ես իսկ երկիւղ զգացի, Տէ՛ր Աստուած, ճշմարի՞ա էր ուրեմն, ապրիլս իմացնելու համար խօսէի կամ պօռայի, պիտի չիմանայի՞ն ուրեմն իմ ձայնս։ բանտարկուա՞ծ, ճգմուած էի հողին տակ։

Գերագոյն ճիգ մ'ըրի հանդարտելու և խորհելու համար։ Բնաւ միջոց չկա՞ր այդ տեղէն դուրս ելլելու։ Երազս նորէն կ'սկսէր, դեռ խելքս լաւ մը գլուխս չէր եկած, հորի մը եւ վերէն բիծի պէս երեւցող երկնքի մ'երեւակայութիւնը կը խառնէի իրականութեանն այն փսին ուր կը խղդուէի։ Աչքերս խոշոր խոշոր բացած, խաւարին մէջ կը նայէի։ Թերեւս պիտի նշմարէի ծակ մը, ճեղք մը, լոյսի կաթիլ մը։ Բայց հրեղէն կայծեր միայն կ'անցնէին մութին մէջէն, կարմիր պայծառութիւններ կը ծաւալէին ու կ'անհետանային։ Ոչինչ։ վիհ մը սեւ, անյատակ։ Յետոյ նորէն միտքս կ'ամփոփէի, եւ այդ տխմար անուրջը մէկդի կը նետէի։ պէտք էր որ գլուխս վրաս ըլլար, եթէ կ'ուզէի ազատելու փորձ մ'ընել։

Նախ, թուեցաւ ինձ թէ մեծագոյն վտանգն այն հեղձումն էր որ հետզհետէ կը սաստկանար։ Անշուշտ, երկայն ատեն կրցած էի մնալ առանց օդի, զի թալուկն (syncope) առկախած էր յիս կենսական պաշտօններու կատարումը։ բայց հիմայ որ սիրտս կը բաբախէր, թոքերս կը շընչէին, պիտի մեռնէի շնչահեղձութենէ, եթէ կարելի եղածին չափ շուտով դուրս չելլէի։ Նոյնչափ կը վախնայի ցուրտէն, մտածելով որ զիս ալ պիտի պատէր մահացու ընդարմացումն այն մարդոց որք ձիւնին մէջ կ'իյնան այլ եւս չելլելու համար։

Թէպէտեւ կ'ըսէի ինքնիրեն թէ պէտք էր խռովիլ, կը զգայի սակայն լիմարութեան գոլորշիներ որ գանկիս մէջ կ'ելլին։ Այն ատեն, ինքզինքս խրախուսեցի, ջանալով յիշել ինչ որ գիտէի թաղելու եղանակներուն վրայ։ Անշուշտ, հինգ տարուան համար վարձուած գետնի մը մէջ էի, ասով յոյս մ'ալ կը կորսնցնէի, զի ատենօք գիտած էի Նանթի մէջ որ հասարակաց փոսին խրամներն անդադար լեցուելով՝ վերջին թաղուած դագաղներուն ոտքերը դուրսը կը մնային։ Կը բաւէր այն ատեն փայտերէն մէկը կոտրել և փախչիլ։ մինչդեռ, եթէ բոլորովին լեցուած ծակի մը մէջ կը գտնուէի, վրաս ունենի հողի ամբողջ թանձր խաւ մը, որ սոսկալի արգելք մը պիտի ըլլար ինձ։ Լսած էի որ Բարիզի մէջ վեց ոտք խորը կը թաղէին։ Ի՞նչպէս պատուէի անցնէի այդ ահագին զանգուածին մէջէն։ Նոյն իսկ եթէ յաջողէի կափարիչը ճեղքել, հողը ներս պիտի թափէր, բարակ աւազի պէս պիտի սահէր, ու աչքս եւ բերանս պիտի լնուր։ Եւ նորէն մահը պիտի ըլլար վախճանը, գարշելի մահ մը, տղմի մէջ հեղձումմ մը։

Սակայն ուշադրութեամբ կը շօշափէի չորս կողմս։ Դագաղը մեծ էր, բազուկներս դիւրութեամբ կը շարժէի։ կափարիչը բնաւ ճեղք չունէր։ Աչ ու ձախ կողմս, փայտերը գէշ հարթուած էին, բայց ամուր և դիմացկուն։ Թեւս կուրծքիս վրայէն ծռելով դէպ ի գլխուս կողմն երկընցուցի։ Հոն, ծայրի փայտին մէջ վարակ մը (nœud) գտայ որ թեթեւ մը կ'երերար ճնշմանս տակ։ մեծ նեղութեամբ աշխատեցայ, ու վերջապէս հանեցի վարակը, և մատս մէջը խոթելով, հողին հը պու�զգացի, իւղոտ, կաւային և թաց հողի մը, բայց օգուտ մը չունէր ասիկա։ կը զրջայի նոյն իսկ այդ վարակն հանած ըլլալուս, որովհետեւ հողը ներս մտած էր։ Ուրիշ փորձ մը զիս վայրկեան մ'զբաղեցուց։ դագաղին չորս դին ձեռքովս զարկի, գիտնալու համար թէ դիպուածաւոր կամ ձախ կողմը պարապ տեղ մը չկա՞ր։ Ամեն տեղ ձայնը նոյն էր։ Ոտքի թեթեւ հարուածներ տուած ատեն, թուեցաւ ինձ թէ այդ ծայրէն եկած ձայնն աւելի լրջատակ էր։ Թերեւս փայտին հնչուներութիւնն էր պատճառը։

Այն ատեն սկսայ կամաց կամաց թեւերս երկնցուցանելով կռուփներովս հրել։ Փայտը դիմադրեց։ Յետոյ ծունկերս ալ գործածեցի, ոտքերուս և մէջքիս վրայ կրթնելով։ Ճարճատիւն մը անգամ չլսուեցաւ։ Վերջապէս ամբողջ ուժս դրի, բոլոր մարմնովս հրեցի, այնպէս բուռն կերպով, որ ոսկորներս ճզմուելով կը շառաչէին։ Եւ այս միջոցին էր որ ա՛լ խենդեցայ։

Մինչեւ այն ատեն դէմ դրած էի այն խելագարութեան, այն կատաղութեան չունչերուն որք մերթ ընդ մերթ կը բարձրանային յիս, զինովութեան գոլորշիներու նման։ Մանաւանդ զգուշացած էի ձայնս հանելէ, զի գիտէի թէ կորսուած էի թէ որ պօռայի։ Յանկարծ սկսայ պօռալ, ոռնալ։ Ալ ձեռքս չէր, ղողանջիւնները կ'ելլէին կոկորդէս որուն ուռեցքը կ'իջնէր։ Օգնութիւն կը գոչէի այնպիսի ձայնով մը զոր ես ալ չէի ճանչնար, ամեն պօռալուս աւելի կատղելով, և ազազակելով թէ չեմ ուզեր մեռնիլ։ Եւ փայտը կը քերթէի զանգներովս, բանտարկուած գայլի մը ջղաձգութիւններով կը գալարուէի։ Ո՞րչափ ատենէ այս ճգնաժամը չեմ գիտեր, բայց դեռ կ'զգամ անողոք կարծրութիւնն այն դագաղին ուր կը թաղըտըկէի, կը լսեմ դեռ մրրիկն այն ազազակներուն և հեծեծանաց որոնցմով կը լեցնէի այն չորս փայտերը։ Բանականութեան վերջին նշոյլի մը մէջ, կ'ուզէի բըռնել ինքզինքս, այլ չէի կրնար։

Յետոյ մեծ պարտասման մը մէջ ինկայ։ Մահուան կը սպասէի, ցաւագին քնէութեան մը մէջ։ Քարէ էր այդ դագաղն։ երբեք պիտի չյաջողէի ճեղքել զայն, և իմ կորստեանս այս ապահովութիւնը զիս կը թողուր անշարժ և անկարող նոր ճիգ մ'ընելու։ Ուրիշ տանջանք մ'ալ, անօթութիւնը, միացած էր ցուրտին և շնչահեղձութեան։ կը թալկանայի։ քիչ ատենէն, անհանդուրժելի եղաւ այս տանջանքը։ Մատովս ջանացի քիչ մը հող ներս առնել իմ բացած ծակս և կերայ այդ հողն, որով չարչարանքս աւելի սատկացաւ։ Թեւերս կը խածնէի, չ'համարձակելով արիւնելու չափ կոխել, հրապուրուած այդ միսէն, ու մարթս ծծելով ակռայներս հոն խոթ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳՂ. ՈՍԿԻ 1,000,000 — "ՓԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուց համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կրաշուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիվք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եղերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

51

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան.

3

ՍՏԱՄՈՔԻ ԽՈԹՈՒԹԻՒՆՔ

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիայէն անուանեալ յանձնախումբ մը, ուսումնասիրելու համար Պելլոքի Ածուխին ազդեցութիւնը, հաստատած է թէ Սամոքսի ցաւերը, Դժուարին կամ ցաւառիթ մարսողութիւնք, Խիթք, Սամոքսի դանդութիւն, փսխելու տրամադրութիւն և այլն, կը դադրին երբ մարդս մէկ քանի օր գործածէ այս դեղը, կամ փոխէն, կամ բաղդիէն։ Սովորաբար, հանգստութիւնը կ'զգացուի առաջին անգամէն իսկ. սխորժակը կը բացուի և այդ հիւանդութենէն մէջ սովորական եղած պնդութիւնը կ'անհետանայ։ Պելլոքի Ածուխին հականեխական յատկութիւնք զոյն տպահով և անվնաս դարման մը կ'ընեն համաճարակ հիւանդութեանց մէջ, ինչպէս թանչէրի, փոքրջրուքի, քոլերինի, ժանտատենդի։ Պելլոքի ածուխը կը գործածուի թէ՛ այս հիւանդութեանց առաջն առնելու և թէ՛ բուժելու։

Փոչին իւրաքանչիւր շիշը և Բաղդիներուն իւրաքանչիւր տուփը պարտին ունենալ Տը Պելլոքի ստորագրութիւնն և կնիքը։

Կը ծախուի ամէն Դեղատանց մէջ։ 64

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻՍԱՀԻՊԼԸՐ

ՀՈՆԵՔՈՒՅԹԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՆԱԳՈՅՆ ՍԻ ՀՈՎԱՐԱՐ ԸՄԲԵԼԻ

Հաղբու, խեղափոյի բորբոքմանց, ստամոքսի և ազեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 105

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՈՒՏՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ գումարս, Ֆր. 5,117,407·50
Բաժիններու գանձ. » 432,287·03
Վճարմանմահուանց առթիւ » 296,100 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434,419,824·71
Վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատար Գ. ԼԻՈՆԵԼ ՊՈՆՏԻ, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ. 105

Ընկերութեան սեղանաւորն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ եւ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն ՐԱՖԻ եւ ԸՆԿ.

Մ-ր-ֆ-լ-ի Ե Բ-ր-ի դ-ջ- կ-ն-ն-ս-ր-գ-ե-բ-ռ-ղ

Սաման, Տրապիզոն, Պաֆում և Նօվորոսսիք երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մ-ր-ֆ-լ-ի որ սեպտ. 3ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 9ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւնէ Ա-ս-ֆ-լ-ի որ պիտի մեկնի սեպտ. 2ին։

Բարիզ Լիոն Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ո-ղ-ղ-ի Ե ս-ր-ի ս-ղ-ա-ս-ր-ի-ն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՈՒԻ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւսէք
Մովհանէ փողոց, Թիւ 14

14

Արտաքսուտէս Ս. ՅԱՄԱՍԵՒԱՆ

ՅՈՒԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԻԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՊՈՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԻ ԺՈՒԱՅՈ ՏԸ ԼԱ ՊՈՒԻԹՈՆ, Նոր սրանչելի Հոտ
ՔՐԱՊ ԷՖԷԼ ՊԼՈՍՄՈՍ, վարդի խնձորենւոյ ծաղիկք
ՋԱՐԻՆԵԱ, Ռուսական դոգանոյշ Հոտ
ՀՈՒԱՅԻ ԼԻԼԱՔ, ճերմակ եղեւանի
ԳՈՐԻԼԱՐԻՍԻ, Ներսլուկ
ՖԱՅՄՍ ՎԻՈԼԷՏ, Հեշտաբոյր
ԱՍՖՈՏԷԼ, ՕՐՖԻՏԻԱ, ՁԻՒՐ, Եւն.
ՀՈՒԱՅՏ ԼԻՍԻՊՏՐԻՍ

ԷՍ. ՊՈՒՔԷ
ՃՈՒԹԻ ԳԻԼԷՊ
ՕՐՈՐԱՆԱՔԻԱ
ՎԻՊԷԴ
ԻԼԱՆԻ-ԻԼԱՆԻ
ՄԻԼՖԼԷՏՕՌ
ՃԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ Եւն.

«Քրապ էֆէլ Պլոսմոզի տաթիւ, Լոնտոնի Քասուրդ լրագիրը կ'ըսէ. «Եղանակին ամենէն Նորելուկ Հոտերէն գեղազանց կը Համարինք Քրապ էֆէլ Պլոսսոմը, Լոնտոնի Քրաւուն ընկերութեան. Կը ծախուի թագի ձեւով խիտեր ունեցող չիշերու մէջ. Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են.

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍԱԼԴ, անգլիական ազգ լավանտայով — «Վայելուչ Նորելուկ արդուզարդի սեղանի Համար. Լավանտայի գերբնութիւն անուշահոտութիւն. Եթէ շիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, անհետանկին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այսպէս կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիկնոց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մը է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի և ելն։ Կը ծախուի թագի ձեւով խիտեր ունեցող կանաչ շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕԹԱԼԻՆ փոչի։ Տիկին Ասելիա Բադդի կը գրէ. «Պահանջեմ կ'բսեմ թէ ձեր Օթալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մարթին վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը։

ԱՏԵԼԻԵՆ ԲԱԴԻԻՈ

ՆՈՒՐԲ ՕՇԱՆՆԵՐ վարդ խնձորի ծաղիկներով Սափոն Զարիեա, Սափոն Լիլա Պան, Սափոն Ռոզ Անկլէզ, վայելուչ անկիւզ Անգլիական Բոլտնի Ջուր, Անգլիական լավանտայի Ջուր, Փոլա Քրեմ և այլն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով. Մ. ԷՍՄԱՒՈՆՏ ԳԱՐԻՈՒԱՆ

Անգլիական Լեդհանուր մթերանոց, Վայվատ պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից. 95 և 67 106

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քան տարուան յաջողութիւն լիսաբիա, Յունաստան, Ի Հնդկաստան, Լարեւելք և Եգիպտոս — Շքադրամ 1885ի Անվերջայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Մելբուռնի, 1888ի Մելբուռնի և Պրուսելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտոյքն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իրը դեղատեսակ դարմանական ճանճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիտոյքներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իրը ախորժարար։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանց վերմութի, գինիի, ութիի ջրոյ և խաշուեի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ, ինչպէս և Նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարամածառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՒՄ և ՐԻՔԷՔԻԱ

106

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴԷԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԴԻՔ

Ուստա կը ՝ի՝ խորչանքերն և ա և է կերպով յաջողեկած ապրիները։ Կ'անհետացնէ ծաղկի նշանները, ցանկերն, սրեան թարած սրբոցքը և այլն։

Դէմքին կամայ երեսասարքութեան ամէն հրապոյրները Գեղեցիկ սեռին ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ թուրքիոյ համար Ներկայացուցչին է Գ. Ֆ. Գէրլիս, Ֆրանսական Դարուանու, Ղալաթիա, Նիւքսեք գալաբրրմ, Գայվատայի քարի—կեղծիքն զգուշանալու համար, գիտել միայն սիրեալ ցանկ։

33

ՊՈՒՏԱԲԼԷԹԻ ՄԱՔԲՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1873ին Հունգարիոյ Պարլամանտի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յաջողդիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտաքին մեծ փառք ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին գարաւորը նշանակած էին իրը առաջին մրցանակ մաքրողական հանքաջրոց համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ. կը փայլի ՝ի՝ ոսկեայ եւ արծաթեայ մետալներով. բայց ասիր բժշկական աշխարհին համարումը կը վայելէ ի ազդուութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՈՒՆԱՆՈՒԹ-ԺՈՂԷՆ ազբիկը վերջերս դրաւուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիայէն և Լանտոնի համաձաւոր Լիմբրն-Հասբիդալ հիւանդանոցէն. բաց ասած, այս ջուրն արբէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսբակներ ծրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մեծ բանտիներու, դիպաւոր դեղատանց և Պուլսաբէլի գրասենեկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթութեան առաջին առնելու համար, խնդրութիւն է մէջտ փնտռել «Ֆրանսուա-Ժոզէֆի մարքրողական ազբիւր»ին նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐ
FRANÇOIS JOSEPH
ՊՈՒՏԱԲԼԷԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Տիեզերական կերպով ընդունած է իւր անվրէպ ազդեցութեան համար։

ԱՄԷՆ ՈՒՐԵՔ ԿԸ ԾՐԱԿՈՒԻ

Կը գտնուի Տ. և Մ. Մէկիքի և Ս. Քրիստէս Պոլիս, Ս. Գասպարիանէս և Ա. Թիթեան Ղալաթիա, Ճ. Քանգալ ի Բերա, Թուրքիոյ համար լրիվակալն է Գ. Ֆ. Գէրլիս, ի Պոլիս։

34

ԱՐԵՒԵԼ ԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

Կսկսի Մայիս (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տեսութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՄԱՆԱՄԱՐ ԿԱՌԱՔԱՄԵՌՈՅ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Կ. Պոլիս	6 30	7 …	7 30	7 50	8 30	9 …	9 30	10 …	10 30	11 …	11 30	12 …	1 30	2 …	2 30	3 …	4 …	4 30	5 …	5 30	6 …	6 30	7 …	7 30
Գումգապու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39	7 9	7 41
Իչէնի—գարու	6 43	7 13	7 43	…	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 42	5 13	5 42	6 13	6 43	7 13	7 45
Տաուսա փաշա	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Սամսախիա	6 49	7 19	7 48	…	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 47	5 19	5 47	6 19	6 49	7 19	7 51
Իչէսի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 23	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 24	5 50	6 24	6 53	7 23	7 56
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	…	10 5	10 35	11 6	…	12 6	…	2 6	…	3 5	3 36	4 35	5 5	5 36	…	6 36	7 4	7 34	8 7
Ալ Պեկիանս	7 18	…	8 21	8 52	9 15	…	…	…	11 15	…	12 17	…	2 15	…	…	3 45	…	…	5 45	…	6 47	…	7 42	…
Քիւչիւք Չէք	…	…	…	9 2	…	…	…	…	…	…	12 25	…	…	…	…	…	…	…	…	…	6 55	…	…	…

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՄԱՆԱՄԱՐ ԿԱՌԱՔԱՄԵՌՈՅ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	Առաւօտ											Իրիկուն												
Քիւչիւք Չէք	…	6 50	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	1 20	…	…	…	…	…	…	…	…	7 6	…	…
Ալ Պեկիանս	6 30	7 …	…	8 …	8 30	…	9 30	…	…	…	11 30	…	1 30	…	2 30	…	4 …	…	…	…	…	…	…	…
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	…	9 40	10 10	10 40	…	11 40	…	1 40	…	2 40	3 10	4 10	4 40	5 10	…	6 …	…	7 18	…
Իչէսի—գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 23	5 55	6 23	7 34	7 57	8 29
Սամսախիա	6 56	7 26	…	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 27	5 58	6 27	…	…	8 33
Տաուսա փաշա	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Իչէնի—գարու	7 2	7 32	…	8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3	1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	5 33	6 4	6 33	…	…	…
Գումգապու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 8	11 38	12 8	1 38	2 8	2 38	3 8	3 38	4 38	5 8	5 38	6 8	6 38	7 42	8 6	9 48
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 50	8 15	8 51

Փորը ծրարներն անխարիր կ'ընդունուին ամէն կառաքմրի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Մարմարիդիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջէն բանաղ կառաքմրոց մէջ միայն կ'ընդունուի. Թիւ 1 և 2 կառաքումրերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. մինչ կառաքումրերն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։

13